

Ljudska

PRAVICA

„LJUDSKA PRAVICA“
 USTANOVLJENA 1. OKTOBRA
 1934 - MED NARODNOOSVO-
 BODILNO BORBO JE IZHA-
 JALA KOT 16-DNEVNIK IN
 TEDNIK - OD OSVOBODITVE
 DO 1. JULIJA 1951 KOT DNEV-
 NIK, NATO PA KOT TEDNIK
 - OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
 V REDAKCIJSKO POVEZANO
 ŠTI Z „BORBO“

ZASEDANJE ZVEZNE LJUDSKE SKUPŠČINE

TEMELJNE POSTAVKE ZAKONA
O UREDITVI DELOVNEGA RAZMERJA

Včeraj sta člana ZIS Moma Marković in Slobodan Penezić na skupni seji obeh domov Skupščine prebrala ekspozicija o osnutku zakona o delovnem razmerju oziroma o osnutku zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov ter njihovih organov — Na ločenih sejah domov so oba osnutka sprejeli

Beograd, 10. decembra. — Danes ob 11 je začela Zvezna ljudska skupščina zadnje zasedanje sedanega sklicanja. Na ločenih sejah obeh domov so sprejeli osnutek zakona o delovnem razmerju ter osnutek zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov in njihovih organov.

Potem ko sta domova dopoldne določila dnevni red, sta člana ZIS Moma Marković in Slobodan Penezić na popoldanski skupni seji prebrala ekspozicija o osnutku zakona o delovnem razmerju oziroma o osnutku zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov ter njihovih organov.

Zakon o delovnem razmerju razširja sedanje pravice delavcev, jih utrjuje in zagotavlja državljanom pravice do dela. Razen tega so prvokrat v naši deželi z zakonom urejeni splošni pogoji za sklenitev delovnega razmerja, ki so: 15 let starosti in splošna zdravstvena sposobnost. Zakon o delovnem razmerju določa delovni čas, trajanje letnega dopusta, pravico delavcev do grotne preskrbe v primerih začasne brezposelnosti in delovne nesposobnosti itd.

Zakon o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov ter njihovih organov, prenaša mnogo poslov iz dosedanje pristojnosti okrajnih na občinske organe. Razen tega zakon pooblašča občine, da opravljajo vse inšpekcijske posle, ki so bili doslej v pristojnosti okrajnih odborov, kolikor z zakonom niso prišli v izključno pristojnost okrajnih organov. Ta zakon v bistvu pomeni nadaljnje razvijanje določb in načel, upostavljenih ob uvedbi komunalnega sistema.

Iz ekspozicije Mome Markovića

Velike spremembe, ki so nastale zadnja leta v družbenih in gospodarskih odnosih pri nas, se zrcalijo zlasti v spremenjenem družbenem položaju proizvajalcev, je Moma Marković med drugim rekel v svojem ekspoziciji. Proizvajalec ne samo sodeluje v proizvodnji, marveč tudi v upravljanju proizvodnje in razdelitvi tako v podjetju kakor tudi v

okviru vse družbene skupnosti. Potem je omenil, da so na pristojnem mestu pripravljali ta zakon tri leta. Sestavili so več osnutkov, ki so ustrezali nazorom, stopnji razvoja in praksi v danem obdobju. Končni osnutek so sestavili po sklepih skupne komisije Zvezne ljudske skupščine in ZIS.

negi plana. Takšno delovno razmerje je našlo svoje mesto v novem zakonu. Temeljne postavke, na katerih sloni zakon o ureditvi delovnega razmerja, so: relativna avtonomnost delovnih kolektivov v urejanju delovnega razmerja oziroma posameznih delovnih pogojev; specifični značaj osebnega dohodka kot dela dohodka gospodarske organizacije, na čigar višino odločilno vplivajo sami delavci; nove oblike in organi, pristojni za sklenitev in prekinitve delovnega razmerja, usmerjeni na večjo stalnost zaposlitve in popolnejše uveljavljanje pravice državljanov do dela; popolna odstranitev razlik med člani delovnega kolektiva, razlik, ki so prej slonele na tem, ali je človek delavec ali uslužbenec; samostojnost delovnega kolektiva v predpisovanju in uveljavljanju ukrepov za vzdrževanje in krepitev delovne discipline.

Splošni in posebni del zakona

Zakon ima dva temeljna dela: splošni, ki se nanaša na vse ljudi v delovnem razmerju ne glede na to, kje so zaposleni, in posebni samo za delavce v gospodarskih organizacijah. V prvem delu so obdelana načela o delovnem razmerju, vsebovana v ustavi in v ustavnem zakonu, drugih zakonih in predpisih, uveljavljenih po uvedbi delavskega samoupravljanja. Ta načela so zapopadna v glavnem v družbenem poročstvu za svobodo dela, v pravici do dela in svobodi izbire poklica, v pravici do upravljanja gospodarske organizacije, v prostovoljnosti sklenitve delovnega razmerja, v zagotovitvi materialnega položaja

v delovnem razmerju in uživanju zaščite pri delu. Razen načel o delovnem razmerju določa zakon v tem delu tudi temeljne pravice — skupne in enotne za vse ljudi v delovnem razmerju. Med takšne temeljne pravice sodijo predvsem: pravica do osebnega dohodka oziroma plače, pravica do socialnega zavarovanja, pravica do dopusta, splošne in posebne zaščite v delovnem razmerju in druge pravice, ki jim je podlaga ali pogoj delovno razmerje. Drugi del zakona se nanaša izključno na delovno razmerje v gospodarstvu in ga podrobno ureja v skladu z novim družbenim

položajem delavcev v pogojih delavskega samoupravljanja in torej tudi v skladu z njihovimi posebnimi pravicami in dolžnostmi, specifičnimi pogoji dela in drugimi elementi, ki vplivajo na delovni status neposrednega proizvajalca. Zakon vsebuje takšne družbene norme, ki pomenijo po svojem pomenu in značaju minimum družbene zagotovitve in zaščite ljudi v delovnem razmerju. To pomeni, da temeljnih pravic in zaščite ljudi v delovnem razmerju, predvidenih v tem zakonu, in predpisih, uveljavljenih na podlagi njega, ni moč ukiniti, omejiti ali zmanjšati z ukrepi gospodarske organizacije, organov javne službe, kolektivnimi pogodbami ali sporazumi med delavci in organizacijo. Zakon razširja tudi vrsto dosedanjih pravic delavcev.

Nastanek in prenehanje delovnega razmerja

V nadaljevanju svojega ekspozicije je Moma Marković poja-

do dela; leta starosti in fizična sposobnost. Drugič, za čimbolj objektivno in pravilno izbiro kadrov za podjetja in druga važnejša delovna mesta v njih uvaja zakon ustanova natečaja. Zelo važen je tisti del zakona, ki ureja prenehanje delovnega razmerja. Najvažnejše so določbe o odpovedi, ker pomeni odpoved v načelu možnost enostranske prekinitve delovnega razmerja. Da pa bi zaščitili pravico delavcev do dela in torej tudi druge pravice, izvirajoče iz delovnega razmerja, predvideva zakon vrsto ukrepov, ki omejujejo svobodo podjetja glede enostranske prekinitve delovnega razmerja. Postopek o odpovedi delovnega razmerja pomeni določeno poročstvo za delavce, da jim ne bo samovoljno odpovedano oziroma da delovno razmerje ne bo samovoljno pretrgano. Protí odloku o odpovedi se lahko delavec pritoži na arbitražo. Če je z odpovedjo kršen zakon, se lahko delavec pritoži na redno sodišče.

Nadaljnja omejitev odpovedi delovnega razmerja se zrcali tudi v tem, da zakon določa primere, ko delavcu ali delavki ni moč odpovedati (med boleznijo, okrevanjem ali letnim dopustom, nosečnici in materi 8 mesecev po porodu, delavcu v času, ko je na orožnih vajah, med trajanjem mandata članov upravnega odbora in delavskega sveta itd.). V novem zakonu so nekatere novosti tudi glede zaščite starejših delavcev, delavcev, ki delajo nad 15 let v istem podjetju oziroma, ki imajo nad 20 let delovnega staža. O odpovedi takšnim delavcem odloča izključno delavski svet. Pa tudi če iz objektivnih okoliščin pride do odpovedi, je takšnim delavcem zajamčena pravica do odpravnine v skladu z dolgotrajno delovnega staža.

Osební dohodek delavcev

Posebno mesto je odkazano v zakonu v poglavju o osebnem dohodku delavcev. Podjetje samo odloči, kolikšen delež dohodka bo po izločitvi deleža za splošne družbene potrebe porabilo za osebne dohodek, koliko pa za svoje sklade. S tem je omogočeno postopno diferenciranje osebnih dohodkov po zamotanosti poslovanja in delovnih pogojih, česar doslej ni bilo moč uveljaviti v polni meri. Delavec ima pravico do osebnega dohodka na podlagi vloženega dela. Merila za višino osebnega dohodka slone na kakovosti in višini vloženega dela. Stvarni znesek osebnega dohodka pa je odvisen od tega, koliko dohodkov je imelo podjetje in koliko jih je določilo za osebne dohodek delavcev. Delavec ima po zakonu pravico do minimalnega osebnega dohodka ne glede na višino dohodka, ki ga je imelo podjetje. Če ni dovolj dohodkov, se z zakonom predpisani minimalni osebni dohodek zagotovi delavcu v vsakem primeru iz sredstev družbene skupnosti. Socialistično načelo nagrajevanja po delu je temeljno načelo razdelitve osebnih dohodkov delavcev. Njegova poslednja uporaba je določena s tem, da delovni kolektiv oziroma podjetje samostojno ugotavlja osnove za določitev osebnega dohodka delavcev.

ju. To pomeni, da temeljnih pravic in zaščite ljudi v delovnem razmerju, predvidenih v tem zakonu, in predpisih, uveljavljenih na podlagi njega, ni moč ukiniti, omejiti ali zmanjšati z ukrepi gospodarske organizacije, organov javne službe, kolektivnimi pogodbami ali sporazumi med delavci in organizacijo. Zakon razširja tudi vrsto dosedanjih pravic delavcev.

čijo za druge dneve krajši delovni čas, tako da le-ta v enem tednu ne preseže 48 ur. Razen tega je dana možnost, da izda ZIS predpise, s katerimi bi pooblastil podjetja določenih dejavnosti, da lahko uvedejo 45-urni delovni tednik, tako da bi bila sobota prosta, če bi trajal ostale dneve delovni čas po 9 ur. Zakon odmerja celo poglavje higijenski in tehnični zaščiti pri delu. Spričo važnosti te zaščite je bilo nujno potrebno, da dobe sedanje splošne norme o njej veljavo zakona. Zakon ureja tudi vprašanje plačanega letnega dopusta kot ene izmed temeljnih pravic delavcev. Letni dopust znaša 12 do 30 delovnih dni, in sicer po dolgotrajnosti delovnega staža: do 5 let delovnega staža znaša dopust 12 delovnih dni, nad 5 do 15 let 18 delovnih dni, nad 15 do 25 let 24, nad 25 let pa 30 delovnih dni. Zakon predvideva, da se lahko trajanje letnega dopusta podaljša glede na pogoje dela, funkcije in kvalifikacije delavcev in druga splošna merila, toda ne nad 30 delovnih dni, kakor tudi, da izda ZIS navodila za uporabo teh meril v praksi.

Z zakonom so posebej zaščiteni mladi delavci izpod 18. leta, ker jim je zagotovljen minimalni letni dopust od 17 do 21 delovnih dni, in sicer po letih ne glede na dolgotrajnost delovnega staža. Položaj delavcev v času brezposelnosti je urejen kakor doslej, le da se zadevne določbe razširijo tudi na vse absolvente strokovnih šol pod istimi pogoji. Razen tega upostavlja zakon tesnejše sodelovanje med organi službe posredovanja dela in podjetji, državnimi organi in ustanovami.

Delovna disciplina in odgovornost

Ob koncu svojega ekspozicije je govoril Moma Marković o vprašanju delovne discipline in odgovornosti, ki je tudi urejeno z novim zakonom. Zakon namreč upostavlja enoten disciplinski režim za vse delavce v podjetju, tako da določa družbeno skupnost objektivne meje in pogoje disciplinske odgovornosti (to velja tudi za materialno odgovornost) in nudi družbeno garancijo za objektivnost in zakonitost v disciplinskem postopku in v postopku za povračilo škode.

Na koncu je Moma Marković rekel: „Tovariši in tovarišice ljudski poslanci! Predloženi zakon o delovnem razmerju je nedvomno eden izmed najpomembnejših zakonov, s katerim je ne le konkretno urejeno mesto in vloga proizvajalcev in njihovi odnosi v delovnem kolektivu, marveč so z njim ustvarjene tudi možnosti za nadaljnje krepitev družbenega položaja proizvajalcev in za nadaljnji razvoj socialističnih družbenih odnosov.“

SEJA ODBORA ZA PROSVETO IN KULTURO ZIS

Svet za manjšinsko šolstvo naj bi ustanovili

Beograd, 10. dec. (Tanjug). Odbor za prosveto in kulturo ZIS je imel pod predsedstvom podpredsednika ZIS Rodoljuba Čolakovića sejo, na kateri je med drugim obravnaval osnutek odloka o ustanovitvi sveta za manjšinsko šolstvo pri sekretariatu za prosveto in kulturo.

Odbor je sklenil, da delo manjšinskih šol terja, da mnoga vprašanja s področja teh šol na pristojnem mestu podrobneje prouče in bolje vskladijo med posameznimi ljudskimi republikami. Za to je treba ustanoviti posebno posvetovalno telo pri sekretariatu za prosveto in kulturo ZIS. To bi bil svet za manjšinsko šolstvo, v katerem bi bili predstavniki ljudskih republik, avtonomne po-

krajine Vojvodine in avtonomne oblasti Kosmeta, kakor tudi drugi zainteresirani činitelji. Odbor je obravnaval tudi vprašanje šolanja obratnih strokovnjakov v višjih šolah in probleme v zvezi z uveljavljanjem zakona o organizaciji znanstvenega dela. Obravnaval je tudi predpise, ki se nanašajo na razvrstitve profesorjev višjih šol, lektorjev in predavateljev v plačne razrede ter osnutek uredbe o delovnem razmerju in plačah umetniškega osebja. Na seji odbora za prosveto in kulturo ZIS so govorili tudi o zvišanju stipendij in o obdavčenju dohodkov od avtorskih pravic. Poudarili so, da je potreben boljši vpogled v stanje fizikulture in fizikturnih naprav v mestnih šolah.

ŽALNA SVEČANOST V SPOMIN DR. FERDA KOZAKA

Ljubljana, 10. decembra. — Nocoj je bila v prostorih Društva slovenskih književnikov žalna svečanost, posvečena spomenu dr. Ferda Kozaka. O človeški in umetniški podobi pokojnika je spregovoril predsednik Društva pesnik Mile Klopčič. Posamezna društva književnikov iz drugih republik so poslala Društvu ob smrti dr. Kozaka brzojavke z izrazi sožalja.

Temeljna načela in značilnosti zakona

Pravice in obveznosti ljudi v delovnem razmerju so bile v prvem obdobju našega družbenega in gospodarskega razvoja predmet izključno državnega urejanja. Za to predhodno obdobje našega razvoja je bistveno, da smo imeli delovno razmerje med državo in delavci, da je to razmerje urejala sama država, ki je bila hkrati tudi delodajalec, odpravila pa smo sistem izkoriščanja delavcev. Izročitev podjetij v upravljanje delovnim kolektivom je privedla do novih kakovostnih sprememb v položaju delavcev v družbi. Delavci v okviru družbenega plana upravljajo proizvodnjo in razdelitev.

Izrazi sožalja

Beograd, 10. dec. (Tanjug). — Predsednik Zvezne ljudske skupščine Petar Stambolić je danes izrazil predsedniku Ljudske skupščine Slovenije Mihi Marinku sožalje ob smrti podpredsednika Ljudske skupščine Slovenije dr. Ferda Kozaka.

Beograd, 10. dec. (Tanjug). — Predsednik Ljudske skupščine LR Srbije Jovan Veselinov je izrazil sožalje soprogini dr. Ferda Kozaka z naslednjo brzojavko: »Ob smrti Vašega soproga dr. Ferda Kozaka, podpredsednika Ljudske skupščine LR Slovenije, Vas prosim, da sprejmete moje globoko sožalje v bolesti, ki Vas je doletela.«

Ob smrti dr. Ferda Kozaka so predsedniku Ljudske skupščine LR Slovenije Mihi Marinku poslali sožalne brzojavke švicarski konzul v Zagrebu dr. Arthur Wekmüller, avstrijski generalni konzul v Zagrebu dr. Eduard Krahl in avstrijski ambasador v Beogradu dr. Wodak.

VREMENSKE NAPOVED

Za sredo 11. decembra 1957
 Sprva jasno, delno oblačno, nato od zahoda naraščajoča oblačnost. Temperature ponoči od -5 do 0, v Primorju 8, najvišje dnevne med 5 in 10, v Primorju 13° C; po nozihah zjutraj zamrznilo.

Srednje Evropo je zajel danes mraz, vendar prehoden porast zravnega pritiska. Atlantske frontalne mornje so ob hitrem padcu zravnega pritiska dosegle že obalo Francije ter se pomikajo v Sredozemlje in bodo jutri povzročile ponovno poslabšanje vremena.

ZASEDANJE ZVEZNE LJUDSKE SKUPSCINE

KOMUNA — ENO GLAVNIH OPORIŠČ ZA IZGRADNJO SOCIALIZMA V NAŠI DEŽELI

Iz obrazložitve Slobodana Penezića o osnutku zakona o pristojnosti okrajnih in občinskih ljudskih odborov ter njihovih organov

Od septembra 1955 do danes, je rekel v svoji obrazložitvi Slobodan Penezić, smo prehodili dolgo pot v organiziranju in kreipitvi komunalnega sistema v naši deželi. Razen zakona o ureditvi občin in okrajev smo dobili še vrsto predpisov, ki so omogočili pravilno delovanje komunalnega sistema. Med njimi so zlasti važni predpisi o pristojnosti občin in okrajev. Letos julija smo s spremembami zakona o ureditvi občin in okrajev uvedli tudi nov volilni sistem za krajevne organe ter upostavili zbere proizvajalcev v vseh občinah.

Zlasti važni so predpisi s področja gospodarstva, in sicer že uveljavljeni, kakor tudi tisti, ki jih še obravnava Ljudska skupščina in katere namen je, znatno okrepi komuno kot družbeno gospodarsko enoto, s čimer se je zlasti okrepi materialna baza komun za njihovo funkcijo na področju razvoja gospodarstva in zboljšanja njihovega standarda. Ti ukrepi bodo omogočili bolj razvitim občinam hitreje napredovanje, manj razvite pa bodo spodbudili k čim hitrejšemu in učinkovitejšemu razvijanju njihovih proizvodnih sil.

VIRI MOČI V DELOVNIH MNOŽICAH

V minulem obdobju smo opravili mnogo dela v zvezi z organizacijo in z usposabljanjem občin in okrajev za funkcijo, ki jim je namenjena. Ljudski odbori so sprejeli statute, organizirali smo upravni aparat, lotili smo se sistematizacije delovnih mest, vkladili smo krajevne predpise z novim stanjem stvari, uveljavili smo tudi mnogo novih občinskih in okrajnih predpisov. Vse te izpolnjene naloge so solidna pod-

laga za nadaljnji korak na poti razvijanja našega komunalnega sistema.

Potem je Slobodan Penezić govoril o velikih uspehih, ki jih je dosegel komunalni sistem v razvijanju gospodarske dejavnosti in na vseh drugih toriščih tega področja. Te uspehe je lahko dosegel komunalni sistem tako hitro predvsem zato, ker se je naslanjal na široko omrežje družbenega upravljanja, zlasti na delavske svete, ki so imeli v delu bogate izkušnje. Čedalje bolj se uresničuje zamisel, ki smo jo imeli pred očmi, ko smo upostavljali komunalni sistem, namreč, da bo postala komuna osnovna družbenogospodarska enota naše družbe in eno glavnih oporišč za izgradnjo socializma v naši deželi. Takšno gledišče podpirajo tudi vsi naši delovni ljudje s spodbudo, z veliko vnemo in demokratično kontrolo vseh organov komun ter zanjejo iz dneva v dan večje uspehe. O tem prav tako jasno govorijo uspehi nedavnih volitev v občinske in okrajne odbore. Živo zanimanje za vse občinske probleme, stopnja in značaj volilne kampanje, udeležba na volitvah in kakovost izvoljenih odbornikov najbolje pričajo o velikih možnostih in virih moči v delovnih množicah, organiziranih prek sistema družbenega upravljanja nasploh, komunalnega sistema pa še posebej.

Naše občine in okraje čakajo zelo važne naloge v zvezi z izpolnjevanjem perspektivnega plana in obravnavanjem vrste gospodarskih, zdravstvenih, prosvetnih, komunalnih in drugih problemov. Po pravici smo prepričani, da jih bodo uspešno izpolnili. Toda nikoli ne smemo pozabljati, da bomo morali zlasti

občinam še dolga leta nenehoma pomagati pri njihovem nadaljnjem organiziranju in izpolnjevanju.

OKRAJEM IN OBČINAM ODSTRANITI VSE OVIRE, KI ZAVIRAJO NJIHOVO DELOVANJE

Zakon o pristojnostih občinskih in okrajnih ljudskih odborov ter njihovih organov, ki

ga je ZIS predložil Skupščini, pomeni v bistvu nadaljnje razvijanje tistih postavk in načel, ki smo jih določili že, ko smo upostavili komunalni sistem. Dosedanje izkušnje so pokazale, da so pogoji za to dozoreli, t. j. da lahko na občino v večji meri prenesemo vse tiste pristojnosti, s katerimi so urejeni odnosi med gospodarskimi organizacijami in drugimi ustanovami, državljani in teritorialnimi enotami. Izkušnje so tudi pokazale, da so občine in okraje ozir. njihovi ljudski odbori v polni meri dorasli važnim poslom, ki so jim zaupani, in da je treba zato odstraniti vse ovire, ki zavirajo njihovo samostojno in učinkovito delovanje. Izkušnje so prav tako pokazale, da so potrebne za usposabljanje plenurnov, svetov in ljudskih odborov za učinkovitejšo delo nekatere spremembe in tako imenovani funkcionalni pristojnosti.

Predstavnik ZIS je navajal nekatere ukrepe, ki jih predlaga ta zakon:

»S tem zakonom so popolneje določene pristojnosti odborov glede volitev, imenovanja in odpusta. Člane vseh organov bo imenoval ljudski odbor na skupni seji obeh svetov, potrebno pa bo mnenje ustreznega sveta ljudskega odbora. Ljudski odbor lahko s svojim statutom to pravico razširi tudi na imenovanje vodij manjših obratov in ustanov, v katerih ni kolektivnega organa družbenega upravljanja. Ena najpomembnejših novosti, ki jih predlaga ta zakon, da bi se občine in okraje v izpolnjevanju svojih funkcij osamosvojili, je ukinitve ustanove soglasnosti, ki je veljala doslej pri precejšnjem šte-

vilu poslov. Pokazalo se je, da je ta pridržek ne samo odveč, marveč je pogosto tudi zaviral pobude občin, praktično pa je bil običajno zgolj formalnost.

Predloženi zakon popolneje in na boljši način ureja vprašanje organizacije inšpekcijske službe in razdelitve inšpekcijskih poslov med občinami in okraji. Občine dobe pravico, da opravljajo inšpekcijske posle malone na vseh področjih. To je logična in nujna posledica funkcije občine kot neposrednega izvrševalca vseh zakonov in drugih predpisov. Funkcija občina ne bi mogla opravljati, če ne bi imela v svojih rokah inšpekcijske kot sredstva, ki zagotavlja, da državljani, organizacije in ustanove spoštujejo zakon. Vzporedno s pristojnostjo občin je določena tudi funkcija okrajnih inšpekcijskih organov.

To so organi, pristojni za strokovno organiziranje in pravilno opravljanje službe, organi, pristojni, da opravljajo določene inšpekcijske posle izključno, kolikor so za to z zakonom pooblašteni. Okrajni organi inšpekcijske dobe tudi pravico, da nastopijo v konkretnem primeru, kadar občinska inšpekcijska odpora, bodi da je prejemalo strokovna, premalo organizirana ali pa nezadostno učinkovita, da zagotovi plačevanje dohodkov okraja, avtonomne enote, republike ali federacije, kakor tudi, da zaščiti druge koristi svojih enot in sploh pravilno uporabo zakonov.

DNEVNIK

V Ljubljano bo danes gverč prispela iz Beograda delegacija CK Zveze češkoslovaške mladine, v kateri so trije študentje — pravnik s praške univerze. V Ljubljani bodo ostali do sobote. Ogledali si bodo zanimivosti našega mesta z okolico in obiskali več kulturnih prireditev, v načrtu pa je tudi obisk Bleda. Delegacija bosta sprejela tudi rektor ljubljanske Univerze prof. dr. Lavrič in načelnik republiškega sveta za kulturo in prosveto tov. Kocjančič. V soboto bo delegacija odpotovala v Sarajeva.

V JLA so letos investirali v stanovanjsko izgradnjo okrog 47% vseh investicij za gradbeništvo v armadi. Od leta 1950 do letos je JLA zgradila okrog 19.000 stanovanj v vrednosti 56 milijard dinarjev, letos pa gradijo nad 10.000 stanovanj, izmed katerih jih bo 3000 do grajenih do konca leta. JLA kot investitor je zlasti intenzivno gradila stanovanja v večjih mestih. V Beogradu gradi letos okrog 700 stanovanj, v Zagrebu 500, v Sarajevu nad 200. Vojno-gradbena podjetja so razen tega gradila tudi druge objekte: klube, domove, šole (v rojstnem kraju predsednika Tita v Kumrovcu je najmodernejša šola v državi), prodajalne, otroška zavetišča.

Ker nekatere občine zdaj ali še nekaj časa v prihodnje ne bodo mogle organizirati potrebne inšpekcijske službe spričo kadrovskih in drugih težav, zakon omogoča, da v takšnih primerih okrajna inšpekcijska opravila inšpekcijske posle. Z zakonom je predvidena tudi možnost organiziranja skupne inšpekcijske za dve ali več občin v primeru, kadar je obseg poslov majhen.

Zakon tudi natančneje določa pristojnost občin in okrajev v obravnavanju prekrškov državljanov, njihovih organov za te posle in njihovega medsebojnega odnosa. Posebno pozornost posveča zakon organiziranju skupnih služb. Ker nekateri problemi doslej niso bili natančneje določeni, se skupne službe, ali niso ali pa so se prav malo razvile. Bilo bi zelo koristno, če bi občine bolj uporabljale te možnosti. To bi zelo vplivalo na kakovost poslov in ublažilo kadrovske težave.

RESEVANJE KADROVSKIH PROBLEMOV

Ali lahko občine opravljajo vse te posle spričo pomanjkanja strokovnih kadrov? Na kadrovske probleme zadevamo v vseh družbenih dejavnostih. Zato uveljavljamo posebne ukrepe, da bi to vprašanje uredili. Gre za reformo šolstva, univerz in za druge ukrepe. Ne bilo bi prav, če bi iz teh razlogov zavirali razvoj občin. ZIS, republike, okraji in občine uveljavljajo obsežne ukrepe za ureditev tega vprašanja. Ustanovili smo več upravnih šol, v katerih se šola že 2000 do 3000 slušateljev, ki bodo delali predvsem v ljudskih odborih. Ustanovili bomo še nekatere šole, v katerih se bo šolal kader za občine in okraje. Razen tega deluje mnogo seminarjev in tečajev, povečalo se je število študentov na fakultetah in visokih šolah. Prihodnjih 4 do 5 let bo vsekakor prineslo velike spremembe v sedanji sestavi uslužbencev ljudskih odborov.

Ta zakon, je rekel na koncu Penezić, kakor tudi uredba, ki jo bo izdal Zvezni izvršni svet, ne vsebujeja vseh pristojnosti ljudskih odborov. Zakon in uredba obsegata samo posle, urejene do 27. julija 1955. Posli, urejeni s predpisi, ki smo jih uveljavili pozneje, so vključeni v te predpise samo toliko, kolikor jih je bilo treba spremeniti.

Te predpise smo uveljavili po upostavitvi komunalnega sistema in v skladu z načeli, na katerih ta sistem sloni.

URADNO POROČILO O ŽELEZNIŠKI NESREČI V ZAGREBU

Štirje mrtvi in 30 milijonov dinarjev škode

Vzroke nesreče še proučujejo

Zagreb, 10. dec. (Tanjug). — Predstavnik Okrožnega sodišča in Sekretariata za notranje zadeve Zagreba so danes podali uradno poročilo o predhodni nesreči ob nedavni železniški nesreči v Zagrebu.

Sodni izvedenci, poudarja poročilo, še preiskujejo vzroke, zaradi katerih je 5. decembra ob 21.09 nedaleč od zagrebske železniške postaje prišlo do nesreče, do trčenja med brzim vlakom št. 1408, ki vozi iz Splita prek Bihaća do Zagreba, in tovornega vlaka št. 745, ki je vozil v isto smer pred brzim vlakom. Pri trčenju so bili uničeni službeni vagon in dva oddelka II. razreda brzega vlaka kakor tudi pet cistermskih vagonov tovornega vlaka. Požar, ki je izbruhnil takoj po trčenju, je uničil še dva oddelka potniškega vagona brzega vlaka.

Štirje potniki brzega vlaka, ki so izgubili življenje, so bili s 23 potniki, ki so bili huje in laže ranjeni, v prvem vagonu brzega vlaka. Življenje so izgubili potniki: Blanka Gugo iz Zagreba, Jelena Jantec iz Zagreba, Stjepan Cigir iz Zagreba in Tino Segedin s Korčule. V bolnišnici je podlegel poškodbam vlakovođa brzega vlaka Ivan Radošević iz Splita.

Po uradni oceni znaša gnotna škoda več kot 30 milijonov dinarjev. Uničenih je pet tovornih in potniških vagonov, poškodovani so lokomotiva ter 23 vagonov in uničen tovor na zadnjih vagonih tovornega vlaka v vrednosti sedem milijonov dinarjev. Celoten znesek škode se bo še povečal za vrednost zavarovalnice za potnike, ki so izgubili življenje, odškodnine poškodovanim ter odškodnine za uničeno blago.

Kriminalistični organi so, kakor poudarja poročilo, aretirali dva železniška uslužbenca — strojevodjo brzega vlaka Lutjo Čučuka in odjavničarja Martina Cestarja, o katerih domnevajo na podlagi podatkov predhodne preiskave, da sta zakrivila nesrečo.

Premalo vrst blaga za široko potrošnjo

8 tiskovne konference v Trgovinski zbornici za OLO Celje

Celje, 10. dec. — Trgovinska zbornica za celjski okraj je danes sklicala tiskovno konferenco, na kateri so člani upravnega odbora zbornice pojasnili novinarjem nekatere vprašanja v zvezi s preskrbo in zalogo blaga v trgovski mreži celjskega okraja.

Podobno kot drugod je tudi v Celju večkrat čutili v detajlni trgovini pomanjkanje nekaterih vrst artiklov za široko potrošnjo ali pa je le-te moč dobiti od grosistov ali proizvajalcev v izredno majhnih količinah. Predstavnik detajlne trgovinske mreže zatrjuje, da jim na primer domači grosisti za tekstil nudijo le skromen izbor tekstilnega blaga. Nasprotno pa isti grosisti nabavljajo in prodajajo blago drugim trgovskim podjetjem izven republike.

Tako primanjkuje med drugim v trgovinah celjskega okraja vzorčaste flanelo, raznih pletenin,

volnenih nogavic, grodlov za žimnico, posteljnega platna itd. Glede okrajnega grosističnega podjetja velja pristaviti, da bi moral prvenstveno oskrbovati z bogatejšim asortimanom trgovino domačega območja. Tudi v trgovinah z živili bi letos lahko imeli večji promet, če bi le-te bile bolj založene.

Nekatera domača podjetja zlasti zanemarjajo notranje tržišče in večinoma svojih izdelkov izvažajo. Nasprotno pa uvažamo nekatere vrste izdelkov kot na primer orodja, drobne gospodinjne predmete, koleša ter drugo, ki po kakovosti precej zaostajajo za domačimi izdelki te vrste. V prihodnjem bi morali grosisti in proizvajalci imeti boljše stike z detajlno trgovino. To je tembolj potrebno, ker detajlna trgovina samostojno le v redkih primerih nabavlja proizvode pri proizvajalcih samih.

F. K.

TEKOČI IN BODOČI PROBLEMI SLOVENSKE OBRTI

Obrt ne bo več »devetindevetdeseta« potreba občin

Perspektivni plan razvoja obrti v letih mar obrtnega dovoljenja, ker jim sušmarstvo 1957 do 1961 predvideva velike premike in stvo boljše nese. Občine se bodo morale spremembe, ki jamčijo, da obrt v bodoče ne bo zadnja, ali kakor pravijo »99.« potreba občin. O matčevskem odnosu do obrti najzgovorneje pričajo dejstva, da je bilo v Sloveniji od skupnih investicij leta 1952 vloženih v obrt le 0,45 %, leta 1956 pa tudi ne več kot 2,1 %, čeprav je znašal družbeni proizvod obrti 7 % od družbenega proizvoda celotnega gospodarstva.

Ko intenzivno preusmerjamo strukturo investicij v korist družbenega standarda, investicij v korist občutimo kritičen položaj naše obrti nasploh, zlasti pa vseh panog gradbenih obrtnih kapacitet, ki lahko opravijo le še 30 do 33 % obrtniških gradbenih del na novogradenih stavbah. Zaradi tega se neredko zavleče vseljevanje v nove hiše od enega pa celo do dveh let. Povpraševanje po obrtnih uslugah je vedno večje, vedno večje pa so tudi cene. Če primerjamo vrednost in količino obrtne proizvodnje v letih 1952 do 1956, ugotovimo, da se je vrednostno povečala za 128 %, količinsko pa le za 50 %, ali z drugimi besedami, obrtne usluge se dražijo in so vedno težje dosegljive.

SUŠMARSTVO »CVETE«

V takih razmerah se sušmarstvo skoraj mora razmahati. Ne moremo pa šteti med sušmarje tiste, ki si skušajo z dodatnim delom izboljšati svoj gnotni položaj (gospodinjje, študenti). Pač je treba stopiti na prste kvalificiranim obrtnikom, ki jim ni

dobro poznanimi predvsem za tretjo, »najtežjo« kategorijo, to je za sušmarje legalne obrtnike, ki imajo dobro organizacijo, zlasti pa znajo dobro zaposliti vso vas. So primeri, ko po 20 do 40 ljudi dela za take »dobrotnike«, ti pa ne plačujejo družbi niti socialnega niti stanovanjskega prispevka od najete delovne sile. Pobudo bodo morale vzeti v roke občine in delo tako organizirati, da ne bodo prizadeti niti delovni ljudje, niti skupnost.

PAVSALI SO PONEKOD ZGREŠILI SMOTER

Glede pavšalov lahko ugotovimo, da so se občine pravzaprav šele letos bolj ogrele za pavšalno obdavčenje. S tem naj bi obrtnim obratom pomagali ustvariti tudi sklade za samostojno razpolaganje, iz katerih bi se modernizirali. Pri odmeri pavšalnih prispevkov pa ni bilo koordiniranega dela, nekateri obrti pa so sklade za samostojno razpolaganje porabili za četrto, peto plačo, povsem pa pozabili na razširjeno reprodukcijo.

»KOMPROMISI« BODO POSTALI STVAR MINULOSTI

Pobiranje družbenih prispevkov od zasebnih obrtnikov bi lahko na kratko imenovali kompromis med zasebnimi obrtniki in davčnimi upravami. Menda ni treba posebej naglašati, da je kar dovolj vzrokov, da so davčne uprave dvomile nad resnič-

nostjo davčnih prijav obrtnikov, pogosto pa niso bile sposobne oziroma niso mogle do živnega spretnim obrtnikom. Priprečevanje in prerekanje se je večkrat končalo z nižjo oceno dohodkov, kot so bili v resnici. Zlasti trd oreh so obrtniki, ki zaposlujejo mnogo znane in neznane delovne sile. Vzlic temu so se oboji nekaj naučili in vse kaže, da bo v bodoče manj »prepričev«, ko bo treba še veliko več skrbti povestiti organizaciji družbenih obrtnih obratov, poživiti strok, ki so na tleh s kadrom in zlasti politično okrepi vodstva obrtnih delavnic, pa bo že s tem odpadla marsikatera težava.

ARMADA KVALIFICIRANIH IN VISOKOKVALIFICIRANIH OBRTNIH DELAVCEV

Značilno je, da je med 45.000 slovenskimi obrtnimi delavci kar 71 % kvalificiranih in visokokvalificiranih, čena pa je samo 19,3 %. To je daleč premalo glede na številne obrtne dejavnosti, ki zahtevajo malo-fizičnih naporov, zato pa tem več in morda prav ženske spretnosti. Ta »vojska« jamči za kakovostno opravljanje obrtnih uslug, seveda, če si bo nenehno širila strokovno in splošno obzorje v skladu z naglim razvojem tehnike.

Vsako leto se na novo vključijo v obrt okrog 3400 vajencev. Še vedno pa se 60 % mladine učil in vzgaja v zasebnem sektorju obrti, zato je tudi opaziti pri nekaterih mladih delavcih težnjo po lastni delavnici. Tudi primer šivilje v krajanskem okraju, vseh republiških investicij.

ki zaposluje 9 vajenk, pa nobene pomočnice, opozarja, da bo treba graditi več vajenskih šol, domov in internatov, kjer se bo mladina vzgajala v novem duhu. Če upoštevamo, da bomo v bodoče na leto vključili v uk po tisoč vajencev več, bo treba pospešeno graditi vajenske šole. Pripravi je treba najmanj 6700 novih mest v šolah, če hočemo zamenjati sedanje neustrezne vajenske šole. Poživiti pa bo treba tudi delo poklicnih svetovalnic in jih povezati s šolo, starši in družbenimi organizacijami, da bo mladini odprta pot v poklice, ki jo veselijo. Mimo široke organizacije poškolskega izobraževanja, osvajanja novih proizvodnih postopkov je zadnji čas, da poskrbimo tudi za večji izbor ustrezne strokovne literature.

36,8% OBRTNIH DELAVNIC BI MORALI ZAPRETI

Leta 1961 bo obrt predvidoma zaposlovala 15.000 delavcev več ali okrog 60.000. Samo v družbenem sektorju bo 42.000 delavcev, za katere bo treba zgraditi okrog 100.000 m² novih delovnih prostorov. V obrtu so tudi velike tehnične izboljšave delavnic. Izmed sedanjih 16.000 delavnic je v Sloveniji samo 8,2 % obratov urejenih, 55 % samo za silo, 36,8 % pa je takih, ki bi jih morali takoj ukiniti, če ne bi bilo tako v naši obrti, kot trenutno je. Zato bo v obdobju do 1961 treba čimveč sredstev vložiti v obrt. Računajo, da bodo obrtni obrti ustvarili in naslednjem obdobju precejšnja sredstva in če jim prštejemo še sredstva ljudskih odborov, bomo predvidoma lahko vložili v obrt okrog 9600 milijonov din. Potrebe prekašajo vsoto za več kot milijardo, ki jo bo tudi treba nekje »izvrtati« in potem bi imeli za obrt sredstva, ki bi predstavljala okrog 30 % vseh republiških investicij.

M. R.

Rešitev je le ena

Generalna skupščina je začela zvečer obravnavati ciprsko vprašanje. To je četrtič, da razpravlja o usodi tega sredozemskega otoka. Prvič so ji Grki predložili to vprašanje že leta 1955, toda Generalna skupščina tedaj in še naslednjega leta ni hotela izreči svojega mnenja o tem vprašanju, tako da je prišlo šele lanske leto na dnevnni red.

To sta nedvomno več kot zunanji spremembi, vendar pa še ne opravičujeta optimizma, da bi v tem vprašanju lahko pričakovali kako rešitev. Makarios namreč še vedno ne sme na Cipru, britanska roka na Cipru pa je še vedno tako trda, kot je bila za Hardinga.

Ne samo to. Tudi stališče britanske vlade je glede Cipra ostalo v bistvu nespremenjeno. Pripravljeni bi bila priznati otoku le široko notranjo samoupravo, ne pa pravico pa se otoku odloče. Pravi za to pravico pa se otoku čini bore. Samouprava namreč za Cipru ne bi pomenila veliko. Upoštevati je treba, da ima Velika Britanija na otoku še vedno znatne vojaške sile in da je lahko v takih pogojih samo uprava je nekaj simboličnega, ne pa stvarnega.

Britanci se res pripravljajo na to, da premestijo svoje poveljstvo za Bliznjo in Srednjo Azijo na jug, v Aden, vendar pa bo otok kljub temu še vedno ostal važna britanska postojanka na poti iz Evrope v Azijo. Ali ne dokazuje prav ameriško zanimanje za Kretio, kolikšen pomen pripisujejo Britanci ameriški vojaški krogovi vzhodnemu Sredozemlju? Ali niso občasni obiski ameriškega šestega brodskega pripravnika Libanona, Turcije in Grčije še en dokaz za to? In tudi niso v Londonu v zadnjem času ponovno potrdili, da bo Cipr še nadalje ostal letalsko oporišče Velike Britanije?

Kaj lahko sklepamo iz tega? Gotovo ne pretiravamo, če domnevamo, da Velika Britanija svojega stališča do Cipra ni bistveno spremenila in prav enako ni lahko trditi tudi za ZDA. Od tod ni

daleč do zaključka, da gleda tudi Atlantska zveza na ta otok zdi za vojaškega zornega kota. Zato se še vedno vztrajno ponavljajo glasovi, da bi morala o tem vprašanju razpravljati države Atlantske zveze, če že OZN ne more rešiti tega vprašanja.

Svoječasna trojna konferenca, na kateri so sodelovali predstavniki Velike Britanije, Grčije in Turčije, ni prinesla nobenega napredka. Britanci so bili namreč v položaju tretjega, ki lahko izbira in krmarji na levo in desno. Zato ta konferenca tudi ni mogla roditi nobenih sadov. Udeležili so se je steer zunanji ministri Velike Britanije, Grčije in Turčije, ne pa predstavniki otoka, o katerega usodi naj bi odločili. In vendar je bilo že tedaj, še bolj pa je sedaj kazno, da je Makarios dejanski voditelj Grkov na Cipru.

Taktika britanskih oblasti v ciprskem vprašanju je bila očitna. London je bil doslej le za razgovore z najvišjimi predstavniki Grčije in Turčije, ne pa s predstavniki otoka samega. Britanci so namreč računali, da bodo lahko v prvem primeru izvajali določen pritisk na Atene. Zato bi izkoristili vsa Atlantska organizacija. Z različni nameni in ekonomskimi potezami - Grčija živi od morja in trgovine - bi lahko Britanija dosegla, da bi Grčija sprejela kompromisno rešitev.

Na tako rešitev že tako kaže več znakov. Nekateri opozarjajo v tej zvezi tudi na kompromis, ki so ga nedavno izglasovali v Generalni skupščini o angliškem vprašanju.

V pogajanjih z Makariosom pa angliška diplomacija ne bi imela te možnosti. Makarios lahko govori le v imenu Cipra, prav zato je lahko v nekem smislu tudi bolj neposrčljiv. To pa mu daje v roke tudi močne karte. Zaradi tega ga Velika Britanija še zmeraj ni povabila na pogajanja.

Upoštevati je namreč treba, da bi London v tem primeru moral priznati osvojitveno gibanje grških Ciprcinov, s tem pa tudi njegovega voditelja. Tako bi Britanci demantirali sami sebe. In vendar je danes vsakomur jasno, da brez sodelovanja ciprskih predstavnikov ni moč rešiti tega vprašanja.

Za vsak resničen sporazum sta namreč potrebni - obe prizadeti strani.

M. O.

Indijsko posredovanje

v sporu med Indonezijo in Nizozemsko?

Nizozemski premoženje v Indoneziji ne bo nacionalizirano, marveč le pod državno kontrolo do ureditve spora zaradi Zahodnega Iriana

London, 10. dec. (Tanjug). — Predstavniki indijskega zunanje ministrstva je potrdil vesti iz Haaga, da je nizozemska zaprosila indijsko vlado, naj posreduje v sporu med Indonezijo in Nizozemsko. Ni pa hotel niti konkretno povedati o značaju nizozemske zahteve kakor tudi ne o tem, kaj Indija namerava ukreniti v tem oziru. Prav tako ni hotel potrditi govorice, ki kroji v New Delhiju, da je namreč Nehru baje poslal predsedniku Sukarnu osebno poslanico po indonezijskem veleposlaniku v New Delhiju, ki je pred dvema dnevoma odpotoval v Džakarta.

Ameriški veleposlanik v Džakarti John Allison je bil danes pri predsedniku vlade Džuanu. Pozneje je zunanji minister Subandrio novinarjem izjavil, da se

je Allison zanimal za razvoj položaja v deželi v zvezi s sporom z Nizozemsko. Vprašal je, ali bi lahko ZDA kako pomagale, da bi našli izhod iz sedanjega položaja.

Medtem je nizozemska vlada objavila pripravljalne ukrepe za blokiranje indonezijskih terjatev na Nizozemskem. Holandsko finančno ministrstvo je sklenilo, da bo moral imeti vsak Indonezjec, ki bo hotel vnovčiti svoje naložbe na Nizozemskem, posebno dovoljenje. Svoje račune ima v nizozemskih bankah 6000 Indonezijcev. Poročilo o tem pravi, da je namen teh ukrepov, omogočiti neposredno intervencijo, če bo to terjal razvoj nizozemsko-indonezijskih odnosov. Za zdaj potekajo transakcije normalno.

Današnji »Manchester Guardian« pravi v komentarju o dogodkih v Indoneziji, da v sedanjih krizi »ne morejo pomagati ne Atlantska zveza ne Američani, marveč predstavniki azijskih vlad. Ne glede na to, kaj mislijo o Nizozemcih na Novi Gvineji, lahko ti Indonezijcem bratsko svetujejo, da se Indoneziji ne bi uprli. Spravo je moč najlažje doseči v OZN in tu je mesto, kjer naj se nizozemska vlada pritoži«. Azijske dežele smatrajo »Atlantsko zvezo za orodje hladne vojne« in bo zato tem bolje, čim manj se bo Atlantska zveza vmešavala v krizo v Indoneziji.

Približno 75 % vseh plantaž v Indoneziji. Vse tuje investicije pa znašajo okrog 390 milijonov dolarjev. Na Nizozemsko odpade okrog 200 milijonov, na ZDA 120, na Veliko Britanijo pa okrog 60 milijonov dolarjev. Ameriške in kitajske investicije so se povečale zlasti po vojni.

Ureditev meje z Avstrijo

Beograd, 10. dec. (Tanjug). — Po končanih pogajanjih jugoslovanskih in avstrijskih predstavnikov, ki so bila izmenoma v Mariboru in Gradcu, so v Gradcu podpisali konvencijo o obnovitvi in ureditvi jugoslovansko-avstrijske državne meje. Konvencija, ki sta jo podpisala načelnik urada za razmejitve v državnem sekretariatu za zunanje zadeve polkovnik JLA Karlo Šuman in sekretar v avstrijskem zunanjem ministru dr. Arthur Agstner, določa, da bodo začeli obnavljati in urejati mejo prihodnje leto. Glede na to, da je niso obnavljali in urejali že 20 let, ter spričo težavnega terena sodijo, da bo trajalo to delo dve ali tri leta. Pozneje bodo mejo obnavljali redno vsakih 5 let.

Konvencija določa ustanovitev mešane komisije, ki bo na podlagi obmejnih dokumentov iz let 1920 do 1930 organizirala in vodila vsa obnovitvena dela.

Eisenhowerjeva zahvala

Beograd, 10. dec. (Tanjug). — Predsednik republike je danes prejel od predsednika ZDA Dwighta Eisenhowerja brzojavko, v kateri se mu zahvaljuje za nedavno poslanico o njegovi bolezn. Predsednik Eisenhower je hkrati izrazil najboljšje želje za zdravje predsednika Tita.

Kakor poročajo, je sledil zgledu centralne vlade tudi polkovnik Ahmed Husein na centralni Sumatri, kjer so zdaj vsa nizozemska področja prav tako prešla v pokrajinsko upravo.

Indonezijski kmetijski minister Sadzarvo je danes izjavil, da državna uprava nizozemskih plantaž »ne pomeni ne nacionalizacije ne zaplembe«. Pripomnil je, da je vlada sklenila prevzeti velike nizozemske plantaže in jih upravljati zato, ker se lahko zgodi, da bi lastniki plantaž poskusili izvršiti sabotažna dejanja na svojih dosežanih posestvih. Plantaže bodo ostale v državni upravi, dokler ne bodo razčiščen odnosi z Nizozemsko. Sadzarvo je pripomnil, da bivšim lastnikom njih premoženje ne bo vrnjeno, dokler ne bodo ugodili indonezijskim zahtevam glede Zahodnega Iriana. Pa tudi potem, ko bodo plantaže vrnjene, Nizozemcem ne bo dovoljeno, da bi imeli v indonezijskem gospodarstvu odločilno vlogo.

Nizozemci so imeli v Indoneziji 500 velikih plantaž oziroma

PRIPOROČILO GENERALNE SKUPŠČINE OZN

Pogajanja z Alžirci

naj privedejo do rešitve, ki bo v skladu z načeli ustavnovne listine Združenih narodov

New York, 10. dec. (Reuter). Generalna skupščina OZN je danes soglasno sprejela kompromisno resolucijo o Alžiriji, s čimer je bila razpravljena o tem vprašanju na XII. zasedanju Združenih narodov končana. Generalna skupščina, je rečeno v resoluciji, izraža upanje, da se bodo v duhu učinkovitega sodelovanja začela pogajanja in da bodo izkoriščene vse možnosti, da bi prišli do rešitve, ki bo v skladu z načeli ustavnovne listine Združenih narodov. V resoluciji je izražena zaskrbljenost zaradi položaja v Alžiriji. Skupščina je vzela na znanje ponudbo dobre volje s strani maroškega sultana Mohameda in tuniškega predsednika Burgibe za rešitev alžirskega spora.

Po izglasovanju resolucije je delegacija Alžirske fronte narod-

ne osvoboditve objavila sporočilo, v katerem je izraženo zadovoljstvo nad sklepom Generalne skupščine, medtem ko je francoski zunanji minister Pineau izjavil, da se francoska delegacija ne smatra vezano z nobenim priporočilom Združenih narodov o alžirskem vprašanju. Po Pineaujevih besedah upanje, da se bodo v duhu učinkovitega sodelovanja začela pogajanja in da bodo izkoriščene vse možnosti, da bi prišli do rešitve, ki bo v skladu z načeli ustavnovne listine Združenih narodov. V resoluciji je izražena zaskrbljenost zaradi položaja v Alžiriji. Skupščina je vzela na znanje ponudbo dobre volje s strani maroškega sultana Mohameda in tuniškega predsednika Burgibe za rešitev alžirskega spora.

Po izglasovanju resolucije je delegacija Alžirske fronte narod-

KENNAN ZA IZLOČITEV

blokovskih oboroženih sil iz Evrope

Bivši ameriški veleposlanik v Sovjetski zvezi George Kennan, zdaj profesor zgodovine na univerzi v Princetownu, je imel 1. decembra po londonskem radu predavanje. V njem je med drugim rekel, da ni nikoli mislil, da je sovjetska vlada od leta 1945 kdajkoli želela splošno svetovno vojno ali da je bila iz kršnihkoli političnih razlogov pripravljena začeti takšno vojno. Zdi se, ko je možno strašno obojestransko opustošenje, pa meni, da bo atomski strah dejanski stabilizator, vse dokler ne bo došlo človeštvu nekakega boljšega zaščitnega sredstva. Kennan ne zaupa nobeni obrambi proti

atomskemu napadu. Orožje za množično uničevanje je sterilno in brezupno orodje in ne more koristiti ustvarjalni zunanji politiki.

Mnogi ljudje v odgovornih vladah zdaj trdno upajo, da bi bilo moč s taktičnim atomskim orodjem doseči uspešno obrambo dežel Atlantske zveze brez uporabe daljnosežnega strateškega orožja. Ali lahko stvarno domnevamo, da bi mogla Evropa kljubovati izkušnji nove vojne? Računati moramo tudi z novo verjetno nevarnostjo, ki je spričo sedanega mednarodnega položaja zelo blizu. Gre za nevarnost, da bi lahko takšno orožje vskla-

diščili v arzenalih ameriških kontinentalnih zaveznikov. S tem bi se vojna nevarnost v Evropi zelo povečala. Za Ruse bi nastal pereč problem glede njihovih vojaških dispozicij in stikov z drugimi deželami Varšavske zveze. To bi nedvomno še bolj zamotalo nemško vprašanje.

Razen tega je očitno, da bo možnost morebitne izločitve atomskega orožja iz domačih arzenalov z mednarodnim sporazumom tem manjša, čim več bo rok, ki bodo imele to orožje. Dati to orožje v roke določenega števila dežel praktično pomeni potrditi, da v Evropi v prihodnje ne bo nobene manjše težave, ki se ne bi lahko naenkrat spremenila v veliko. Edina pametna alternativa je v tem, da se določi zemljepisna ločitev velikih atomskih sil in se tako izključijo kot neposredni činitelj v bodočem razvoju političnih odnosov na kontinentu, kar bi napolnilo evropske narode, da bi prevzeli večjo odgovornost za svojo lastno obrambo, kakor jo imajo zdaj.

Ce bi lahko prišlo do splošnega umika ameriških, britanskih in sovjetskih čet iz Srednje Evrope, bi bilo vsaj nekaj upanja v korist Evrope, tekmovanje med obema nasprotnima političnima filozofijama pa bi se nadaljevalo na način, ki ne bi bil škodljiv ne za prizadete narode ne za svetovni mir. Če bi ameriških in britanskih čet ne bilo na evropski celini, bi bilo vprašanje obrambe evropskih narodov predvsem v problemu notranjega zdravlja in discipline prizadetih narodnih skupnosti.

Kamerunci v boju

za osvoboditev izpod francoske kolonialne oblasti

Pariz, 10. dec. (Tanjug). Vojaške in policijske čete so začele novo »čiščenje« uporniškega ozemlja v zahodnem delu francoskega Kameruna. Sodeč po vestih odonod, so uporniki pod vodstvom ilegalne Nacionalistične zveze razširili upor že do morske obale. Dosedanje operacije vojske in zandarmerije so se zaključile skoraj s popolnim neuspahom.

Do prvih spopadov je prišlo v Kamerunu ob koncu lanskega leta, ko je bilo to ozemlje na zahtevo francoske uprave, dotlej pod skrbištvom OZN, razglaseno za avtonomno deželo in priključeno Francoski uniji. Do večjih spopadov z uporniki pa je prišlo letos v začetku novembra. Uporniki, ki terjajo popolno neodvisnost Kameruna, so zasedli redko naseljene pokrajine, ki štejejo nekaj nad 100.000 prebivalcev. V Kamerunu je zdaj kakor tri milijone domačinov ter

francoskih priseljencev - službencev in lastnikov plantaž.

Vodja upora Um Njobe Ruben, ki je zavrnil ultimati francoskega komisarja, naj se vda, je medtem poslal francoski vladi poziv na pogajanja. Francoska vlada tega poziva ni sprejela. Francosko poveljstvo je danes objavilo, da je nad 50 upornikov odložilo orožje. Glavni stan upornikov pa je pozval Kamerunce na splošno vstajo za neodvisnost dežele in proti kolonializmu.

LETALSKA NESREČA

London, 10. dec. (AFP). V zraku sta se zaleleti dve britanski lovski letali na reakcijski pogon in treščili na tla. Obema pilotoma se je posrečilo, da sta skočila iz letal s padalom, vendar je eden pri tem izgubil življenje.

Nadaljnji nemiri na Cipru

Nikosia, 10. dec. Po zadnjih vestih o protibritanskih demonstracijah na Cipru je bilo večeraj ranjenih nad 180 ljudi, aretiranih pa 125. Ranjenih je bilo tudi 15 policajev. Kakor poročajo, so organizirali demonstracije v 12 ciprskih mestih. Najsrdečje so bile demonstracije v Famagusti, kjer je trajal boj s policijo dve uri. Ranjenih je bilo 30 demonstrantov. Koliko je bilo ranjenih policajev, še niso objavili. Demonstranti so prevrnili več policijskih avtomobilov.

V Nikosiji so se protibritanske demonstracije davi nadaljevale. Ranjenih je bilo najmanj 20 demonstrantov ter britanskih policajev in vojakov. Več tisoč gimnazijcev in gimnazijec danes ni hotelo v šolo, marveč so se zbrali na ulicah in vzklikali osvoboditvi. Policaji so uporabili solzivec in gumijevke, vendar se jim ni posrečilo, da bi demonstrante razpoddili. Dišaki so se pozneje zabarikadirali v gimnaziji in s strehe obmetavali policaje in britanske vojske s praznimi steklenicami in kamenjem. Policaji so nasilno vdrli v šolsko poslopje.

(OD NAŠEGA STALNEGA DOPIŠNIKA)

New York, decembra.

Kanadsko-ameriška družba »Seegram in sinovi« je praznovala stoto obletnico svojega poslovanja. Priredila je kosilo v enem najdražjih newyorških hotelov, v »Waldorf Astoriji«, in povabila nanj več sto političnih, znanstvenih in drugih javnih delavcev, med njimi tudi dobronamerno domačih in tujih novinarjev. Zgodilo pa se je prav narobe, kot bi človek ne mara pričakoval: družba, ki že sto let proizvaja whisky, ni tega svojega izdelka omenila ne na vabilu ne na razkošnem jedilnem listu, ni ga bilo v dekoraciji plesne dvorane v »Waldorf Astoriji« in tudi zastopnik družbe, ki je pozdravil goste, v svojem govoru whiskyja sploh ni omenil.

Velika dvorana je bila nasprotno okrašena z zastavami dežel vsega sveta, tako da so visele med njimi zastave zahodnih in vzhodnih dežel, pa tudi druge. Kosilo je bilo posvečeno »prihodnjemu stoletju znanosti«. Na mizah so iz rumenega in rdečega jesenskega cvetja simbolično moleli majhni globusi, po kosilu pa je prišlo na osem znanstvenikov, ki so s štirimi zelo znanimi novinarji podrgo uro govorili o tem, kaj vse še lahko prinese znanost temu našemu svetu, ko ga je že privedla na prag takšne nove dobe, ki ji ni primere v vsej zgodovini človeštva.

Vizija znanstvenikov

Saint Georgy je izrazil kot svojo glavno misel, da dandanes še zelo malo vemo o skrivnostih procesov v celicah živih organizmov in da je to glavni razlog, da vlada na svetu še mnogo nadlog, kakor so

Eisenhower pojde v Pariz

Iz Washingtona bo odpotoval v petek popoldne

Washington, 10. dec. (Reuter). Predsednik ZDA Eisenhower je zdravstveno sposoben sodelovati na konferenci najvišjih predstavnikov Atlantske zveze, ki se bo začela 16. decembra v Parizu. Po sporočilu Bele hiše, objavljenem po enournem zdravniškem pregledu, predsednik Eisenhower upa, da bo odpotoval v Pariz v petek popoldne. Predstavniki za tisk Bele hiše je izjavil, da bo predsednik ZDA govoril ob otvoritvi zasedanja Sveta Atlantske zveze.

Splošno zdravstveno stanje Eisenhowerja je, kakor pravi zdravniško poročilo, odlično in ni

nobnih znakov, da je imel predsednik krvavitve v možganih ali kakršnokoli resno poškodbo možganskih žil.

Važno Bulganinovo pismo predsedniku Eisenhowerju

Washington, 10. dec. (Reuter). Sovjetski veleposlanik Zarubin je nočjo sporočil, da je izročil zelo važno pismo predsednika sovjetske vlade Bulganina predsedniku ZDA Eisenhowerju. Dodal je, da je v pismu govorila o Atlantskem paktu, razorožitvi in drugih zadevah.

meljeno kakor njegovi kolegi. O medplanetarnih poletih je govoril pretirano, opisoval je nekakšne hotele z igralnicami na Marsu, Veneri, Saturnu in drugih oddaljenih planetih. Mnogo je govoril o tem, da bo tudi vsemirje v nadaljnji bodočnosti obvezno torišče boja »velesil«. Skušal pa je tudi spodbijati uspehe sovjetskih znanstvenikov, pri čemer jim je prisodil samo nekakšne praktično-politične cilje ter si je precej prizadeval, da bi podal kritično oceno družbene ureditve, v kateri so bili ti uspehi doseženi. S tem je nastala v razpravi precejšnja disonanca, saj je potegnil za seboj tudi nekatero novinarje in znanstvenike (na primer Millerja), da so zašli nekoliko v ekstreme.

Vendar je tudi von Braun nekaj povedal. Na primer to, da bodo imele bodoče generacije okrog svojega planeta povsem zanesljivo cele sisteme satelitov, prek katerih bodo lahko ljudje v fantastično kratkem roku poleteli v najbolj oddaljene kraje na Zemlji. Gledali bodo lahko televizijske programe s katerekoli postaje kjerkoli na svetu, pri čemer bodo sateliti dovršeni relejni prenosniki, istočasno pa tudi postaje za daljne izlete v okviru Sončnega sistema. Njihovi observatoriji bodo lahko omogočili, da bo človek ob vsakem času natanko poučen o razmerah krog Zemlje in meteorološke napovedi bodo napovedi prenehale biti tako nezanesljive, kot so zdaj.

Spet se je pokazalo, da kljub vsemu znanstveniki celo tedaj, ko govorijo o stvarih, ki so lahko včeraj zvenele še utopijsko, gledajo na ta naš svet širše in z več smisla za realnost kot številni politiki.

B. B.

Nenavadno kosilo

v newyorški »Waldorf Astoriji«

bolezni, lakota in beda. Po njegovem pa bo človek v naslednjih desetletjih prišel do stopno pa bo uvedena sintetizirana, bolj zdrava hrana.

Dr. Herman Miller, Nobelov nagradjenec za fiziologijo, je zašel v vizije - s katerimi se je ukvarjal že angleški književnik Huxley - o sistemih nadzorstva nad reprodukcijo človeštva, ki bi moralo biti umetno in laboratorijsko, v nekem smislu sintetizirano, tako da bi bilo zagotovljeno, da bi imele prihodnje človeške generacije najboljše lastnosti, da bi bili ljudje sposobnejši za življenje, lepši, z bolj harmoničnimi lastnostmi, umsko sposobnejši. In sicer bi to dosegli s kombiniranjem jedra iz skrbno izbranih najboljših celic.

Potem je govoril tudi dr. John Wayne s kalifornijskega inštituta, ki je dejal, da bo znanost osvobodila ljudi negativnih psiholoških in emocionalnih vplivov, tako da se bo deloma naslonila na dognanja bioloških raziskav in zboljšala delovanje možganov, živčnega sistema in raznih organov v človeku.

Mister Satelit

Vodilni znanstvenik v ZDA na področju izgradnje medcelinskih raket Nemec von Braun je bil predstavljen kot ameriški »mister Satelit«. V minulih vojni se je v Nemčiji ukvarjal z načrti raketnih orožij. Ta pa ni govoril tako znanstveno ute-

bolezni, lakota in beda. Po njegovem pa bo človek v naslednjih desetletjih prišel do stopno pa bo uvedena sintetizirana, bolj zdrava hrana.

Dr. Herman Miller, Nobelov nagradjenec za fiziologijo, je zašel v vizije - s katerimi se je ukvarjal že angleški književnik Huxley - o sistemih nadzorstva nad reprodukcijo človeštva, ki bi moralo biti umetno in laboratorijsko, v nekem smislu sintetizirano, tako da bi bilo zagotovljeno, da bi imele prihodnje človeške generacije najboljše lastnosti, da bi bili ljudje sposobnejši za življenje, lepši, z bolj harmoničnimi lastnostmi, umsko sposobnejši. In sicer bi to dosegli s kombiniranjem jedra iz skrbno izbranih najboljših celic.

Potem je govoril tudi dr. John Wayne s kalifornijskega inštituta, ki je dejal, da bo znanost osvobodila ljudi negativnih psiholoških in emocionalnih vplivov, tako da se bo deloma naslonila na dognanja bioloških raziskav in zboljšala delovanje možganov, živčnega sistema in raznih organov v človeku.

Mister Satelit

Vodilni znanstvenik v ZDA na področju izgradnje medcelinskih raket Nemec von Braun je bil predstavljen kot ameriški »mister Satelit«. V minulih vojni se je v Nemčiji ukvarjal z načrti raketnih orožij. Ta pa ni govoril tako znanstveno ute-

meljeno kakor njegovi kolegi. O medplanetarnih poletih je govoril pretirano, opisoval je nekakšne hotele z igralnicami na Marsu, Veneri, Saturnu in drugih oddaljenih planetih. Mnogo je govoril o tem, da bo tudi vsemirje v nadaljnji bodočnosti obvezno torišče boja »velesil«. Skušal pa je tudi spodbijati uspehe sovjetskih znanstvenikov, pri čemer jim je prisodil samo nekakšne praktično-politične cilje ter si je precej prizadeval, da bi podal kritično oceno družbene ureditve, v kateri so bili ti uspehi doseženi. S tem je nastala v razpravi precejšnja disonanca, saj je potegnil za seboj tudi nekatero novinarje in znanstvenike (na primer Millerja), da so zašli nekoliko v ekstreme.

Vendar je tudi von Braun nekaj povedal. Na primer to, da bodo imele bodoče generacije okrog svojega planeta povsem zanesljivo cele sisteme satelitov, prek katerih bodo lahko ljudje v fantastično kratkem roku poleteli v najbolj oddaljene kraje na Zemlji. Gledali bodo lahko televizijske programe s katerekoli postaje kjerkoli na svetu, pri čemer bodo sateliti dovršeni relejni prenosniki, istočasno pa tudi postaje za daljne izlete v okviru Sončnega sistema. Njihovi observatoriji bodo lahko omogočili, da bo človek ob vsakem času natanko poučen o razmerah krog Zemlje in meteorološke napovedi bodo napovedi prenehale biti tako nezanesljive, kot so zdaj.

Spet se je pokazalo, da kljub vsemu znanstveniki celo tedaj, ko govorijo o stvarih, ki so lahko včeraj zvenele še utopijsko, gledajo na ta naš svet širše in z več smisla za realnost kot številni politiki.

B. B.

KOLIKŠNA BO POMOČ

STANOVANJSKIH SKUPNOSTI DRUŽINAM

Razgovor beograjskega dopisnika »Ljudske pravice« s članico Centralnega sveta ZSJ Pepco Kardelj

Beograjski dopisnik »Ljudske pravice« je zaprosil članico Centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije Pepco Kardelj za intervju o pomoči, ki jo bo dobivala delovna družina prek raznih oblik stanovanjske skupnosti. Na vprašanje našega dopisnika je dejala:

»Že prej smo govorili o vlogi komun pri ustanavljanju raznih komunalnih ustanov, ki bi opravljale storitve, kar zadeva delo v družini. Že zdaj pa lahko konkretnije govorimo o urejanju teh vprašanj prav prek stanovanjske skupnosti, ki bo predstavljala razširjeno gospodinjstvo. Osnutek zakona o stanovanjskih skupnostih, ki ga zdaj sestavljajo, bo urejal njihov pravni položaj in področje dela, prav tako pa tudi mesto in vloga raznih ustanov, podjetij in obratov, ki jih bodo ti ustanovili na svojem področju za opravljanje storitev v zvezi s prehrano, oblačenjem, vzgojo in nego otrok itd. Prek stanovanjske skupnosti bodo lahko ljudje mnogo bolj sodelovali v skupnem urejanju vprašanj gospodinjstva, ki bodo s tem podružljena.

PREDVSEM: POZNAVANJE PROBLEMATIKE

Skupnost naj bi prek servisov, ustanov, podjetij in obratov zagotavljala prebivalcem bolj ceneno prehrano, pomagala v vprašanju oblačenja, vzdrževanja stanovanj in tako dalje ter bo tudi urejala vprašanje redne preskrbe s potrebnimi živili in drugimi potrebščinami. Skratka, skupnost bo urejala ves ta sklop vprašanj, s katerimi se zdaj ukvarja naša družina, to pa bo nadalje pripomoglo k ureditvi vrste drugih problemov v zvezi z družino. Ta dejavnost stanovanjskih skupnosti bo pomenila predvsem časovni, ekonomski in fizični prihranek zaposlene družine in ji omogočila, da bo imela več svobodnega časa. S tem bo zlasti pomagano ženskim delavkam, ki se bodo lahko bolj posvetile lastni izobrazbi in strokovnemu usposabljanju na svojem delovnem mestu, saj jih ne bodo več težile trojne družinske obveznosti. Na drugi strani bo skrbel za otroke, njihovo prehrano, vzgojo in zabavo bolj organizirano in bo razvijala pri njih družbeno vzgojo in smisel za kolektivno življenje.

Stanovanjske skupnosti bodo upravljali sami prebivalci določene območja ter skrbeli za organizacijo njihovih ustanov in služb ter razvijanje dejavnosti za pomoč družini. Za takšno dejavnost in organizacijo so seveda potrebna tudi določena gmotna sredstva, ker to že ni več samo lepa zamisel, marveč postaja stvarnost. Naše komunne bodo lahko v ta namen izločile del sredstev, pa tudi gospodarske organizacije bodo lahko za to namenile del svojih sredstev, ker bodo z novo razdelitvijo dohodkov razpolagale s precejšnjimi sredstvi in jih bodo lahko razdeljevale tako, kakor bodo smatrale za potrebno, torej bodo bržkone tudi te nekaj prispevale. Razumljivo je, da bo to odvisno od poznavanja problematike, ki je povezana s skrbjo za družino, in od razumevanja teh kolektivov, da bodo prispevali del sredstev prav za razvoj teh komunalnih dejavnosti in raznih storitev znotraj stanovanjske skupnosti. Svoj prispevek v te sklade bodo dali tudi prebivalci sami, s čimer bodo bolj pritegnjeni k urejanju lastne problematike in jih bo to tudi spodbudilo k sodelovanju pri tem delu.

TREBA BO DOBRIM ORGANIZATORJEM

Vsa ta dejavnost bo terjala od naših državljanov, da bodo prispevali več dela. Zato bi bilo prav tu mesto naših družbenih organizacij, po mojem mnenju zlasti sindikalnih, ki imajo danes veliko vojsko aktivistov; ti so prehodili po letih kratko, po svojih izkušnjah pa zelo dolgo pot in bodo morali svoje izkušnje prenesti na področje komunalnega razvoja, ki je zelo važno za izboljšanje življenjskega standarda naših delovnih ljudi. Organizacija bo odvisna od konkretno dobrih organizatorjev in zato poudarjam, naj komunisti usmerijo svojo dejavnost tudi na komunalno področje, ki ni manj važno od gospodarskih organizacij.

— Kakšen uspeh je imela razstava »Družina in gospodinjstvo 1957« in kakšno spodbudo je dala za pomoč zaposleni družini?

»Ne smemo biti pretenciozni in se zadovoljiti s tem, da smo dosegli uspeh, ni pa odveč poudariti, da je bil to prvi poskus, pri katerem smo si pridobili nekaj izkušenj. Razprava je pomenila hkrati vzpodbudo, da bi bolje in bolj dognano organizirali prihodnjo razstavo »Družina in gospodinjstvo 1958«.

Z razstavo smo ustvarili stik med državljanji, komunalnimi oblastmi in industrijo, predvsem zato, da vidijo, kaj proizvaja naša industrija, ne pa tudi, kaj naj bi proizvajala. To so bili elementi, ki so nas spodbudili, da ponovimo takšne razstave, ki bodo koristile zlasti organizaciji stanovanjske skupnosti, ker so nove in nimajo izkušenj, njihovo delo pa terja vsestransko pomoč.

Ta organizacija je hkrati povezala tudi vrsto družbenih, gospodarskih, socialnih in drugih ustanov in organizacij, ki so doslej vsaka na svoj način in nepovezane delale za organizacijo in pomoč družini. Ždaj pa smo se združili vsi na istem kraju in lahko zelo koristno vplivamo in delamo za izboljšanje raznih tako organizacijskih kot tudi materialnih dobrin, potrebnih pri organiziranju ekonomičnega gospodinjstva.

Motiv iz Poljanske doline

Več sposobnejših ljudi za zahtevnejše delo

Perspektivni plan razvoja kmetijstva v LRS je v glavnem že izdelan. Treba je le še določiti čas za določene naloge in prednost konkretnih akcij. To delajo sedaj, ko se tako združene kmetijske organizacije kakor tudi občine pripravljajo na novo leto. To konkretiziranje nalog napreduje zelo različno, kaže pa, da se na izvajanje plana precej resno pripravljajo v večini poslovnih zvez, nekoliko slabše pa pri kmetijskih združenjih.

Naše poslovne zveze so doslej že pokazale nekaj uspehov, čeprav se jih še držijo nekatere slabosti, ki so jih prinesle iz dosedanje dejavnosti večine kmetijskih združenj. Gre predvsem za tisti trgovski duh, ki zavira, da bi se smotrnejše ukvarjale s proizvodnjo. Ne glede na to imajo poslovne zveze pogoje, da s pravilno zastavljenim delom, zdaj, ko so že bolj ali manj organizacijsko izoblikovane in utrjene, začnejo uresničevati tiste naloge, ki so jim v prvi vrsti namenjene, naloge, ki jih predvideva perspektivni plan kmetijskega razvoja.

Z novim letom bo večina kmetijskih združenj začela poslovati izključno kot osnovna organizacija, ki skrbi za pospeševanje kmetijske proizvodnje, razumljivo v spremenjenih družbenih proizvodjalnih odnosih. V zvezi s tem nastaja vprašanje združnih kadrov in njihove usposobljenosti za nove naloge.

Iz ankete, ki jo je izvedla Glavna združna zveza, lahko razberemo, da je posebno pereče vprašanje upravnikov kmetijskih združenj, ki bi bili sposobni voditi konkretne pospeševalne akcije in stalno skrbeti za pospeševanje kmetijske proizvodnje v združenju. Mnogi upravniki so se že doslej izkazali kot dobri organizatorji kmetijske proizvodnje, kot dobri gospodarji. Na drugi strani pa je precej takih, ki so se ali se bodo odločili za trgovino. Ker se pa trgovina ločuje od kmetijskih združenj, bodo združbe s tem izgubile tudi mnogo svojih dosedanjih upravnikov.

Brez resnega in usposobljenega kadra pa si ne moremo zamisljati konkretnih uspehov. Združne organizacije nameravajo zato na mesečnih tečajih več sto upravnikov usposobiti za nove naloge. Razumljivo je, da bo marsikje treba poiskati nove ljudi, ki bodo najbolj ustrezali novi vlogi. Tu bodo morale priskočiti na pomoč združnim tudi politične organizacije, ki so doslej v večini primerov pokazale dokajšnjo nezainteresiranost za delo kmetijskih združenj, predvsem pa bodo lahko pomagali občinski zbori proizvajalcev.

Razumljivo je namreč, da se za dobro delo kmetijskih združenj interesira vse večji krog, kot so združniki sami. Zato naj te naloge pomaga reševati širši krog, predvsem zbori proizvajalcev. Ko bomo reševali kadrovske zadetbe kmetijskih združenj, bomo gledali na obsežnejše naloge nateletni na večje potrebe po usposobljenem kadru. En sam človek, pa čeprav je dober upravitelj, ne more rešiti vsega. Potrebni bodo na primer glede na predvideno vse večjo mehanizacijo usposobljeni strokovnjaki, predvsem pa strokovno usposobljeni pospeševalci kmetijske proizvodnje.

valci kmetijske proizvodnje, ki bodo delali neposredno v kmetijski zadrugi. Kmetijske zadruge tožijo, da ne morejo dobiti strokovnjakov. Iz omenjene ankete razberemo, da so mnoge zadruge in druge kmetijske in združne organizacije ter občine začele štipendirati lepo število dijakov in študentov kmetijskih in gospodarskih šol. Tako bodo pridobile lepo število upravnega in proizvodnega kadra. To štipendiranje pa bi bilo treba še povečati, ker bomo naloge perspektivnega plana lahko izvajali učinkovito in uspešno, če bomo imeli dovolj sposobnih ljudi.

M. St.

Krompir ne bo propadel

V bodoče bo treba spremeniti sorto, kakor zahteva trg, in se bolj oprijeti pitanja prašičev in goveda

V Sloveniji se je proizvodnja krompirja povečala od l. 1952 za okrog 46%. Zasluga za to ima nedvomno dobro organizirana semenska služba v naši republiki, letos pa je tudi tekmovanje za višji hektarski donos krompirja prispelo svoje. V Sloveniji je tekmovalo 339 tekmovalnih kmetijskih skupin in 13 socialističnih kmetijskih posestev, ki so skupno zasadili 3149,90 ha. Povprečno so tekmovalci pridelali 339 centov, posamezne tekmovalne skupine pa celo 450 centov krompirja na hektar.

Po količini smo v Sloveniji letos pridelali neprečakovano veliko krompirja. Pozabili pa so organizatorji tekmovalja na sorto krom-

pirja, kajti naša najbolj množična in hkrati najbolj rodna sorta krompirja — Merkur — ni posebno iskana niti v Jugoslaviji, kaj šele na tujem trgu.

Pri tekmovalju je bilo tudi premalo povezave z drugimi republikami. Letos so namreč tudi v drugih republikah pridelali precej krompirja, kar je zavrlo prodajo krompirja iz Slovenije. V bodoče bomo morali temeljito prešteti vprašanje, kje naj pridelujemo krompir. Na vsak način bi kazalo, da ostane glavni pridelovalec krompirja Slovenija, ki ima za to najboljše pogoje, druge republike pa naj bi povečale proizvodnjo žita, ki ga še vedno uvažamo.

Zavedati se moramo tudi, da letos krompir ni dobro obrodil samo v Sloveniji, temveč tudi v Avstriji, Češkoslovaški, Holandiji in na Danskem. Torej imamo hudo konkurenco na zunanjem trgu. V Sloveniji smo pridelali od 12.000 do 14.000 vagonov tržnih presežkov krompirja. Kam z njim? Nenavadne količine so vznemirile teren, kajti doslej so bili kmetijski proizvajalci navajeni, da smo jim izpod motike pobrali ves pridelek, ne da bi povpraševali po sorti.

Letos je nekoliko drugače, vendar se proizvajalci niso potrudili, da bi krompir pravilno sortirali. Na zunanjem trgu smo prav zaradi slabše odbiere in pomanjkljive odpreme izgubili precej zaupanja. Kot so ugotovili, je sedaj v Sloveniji le okrog 2000 vagonov krom-

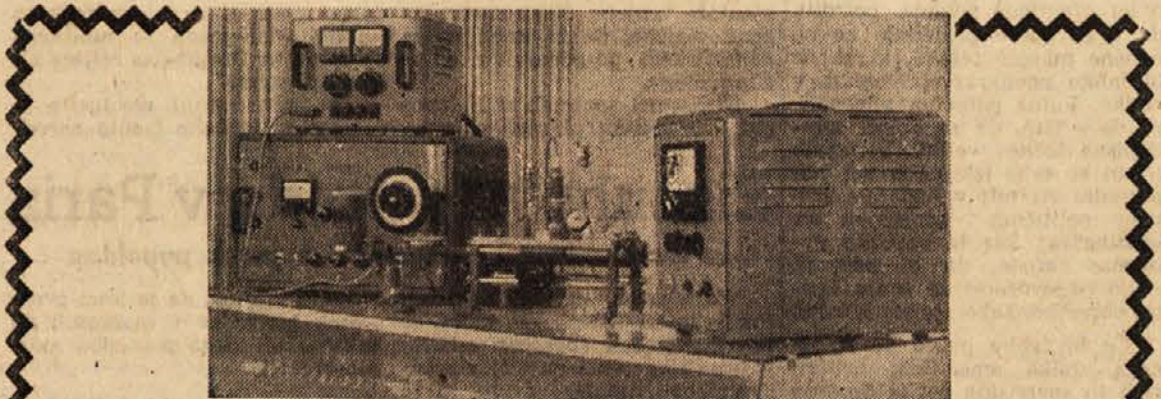
pirja, ki po kakovosti ustreza za izvoz. Republiška poslovna zveza si že lep čas prizadeva in bo storila vse, da bo Slovenija let 2000 vagonov izvozila. Pri tem je precej težav, kajti zahtevnim uvoznikom ne manjka ponudb.

V Sloveniji bomo letos pridelali v škrbo 2000 vagonov krompirja, v druge republike smo ga prodali okrog 5000 vagonov. Beograd, ki je kupil 150 vagonov, bo še bržčas tudi v bodoče naš odjemalec, težave imajo zaradi pomanjkanja skladišč. Trenutno so najbolj zrasle s krompirjem okraj Maribor, Ljubljana, Murska Sobota in Kranj. Mnenje mnogih državnih posestev in kmetovalcev pa je, da se letos krompir bolj izplača krmiti prašičem in živini. Za to dvojico so namreč prodaja in cene zajamčene. Ti, ki so tega mišljenja, so na dobri poti in sreča, da imajo krompir. Tudi v bodoče proizvodnje krompirja ne bomo omejevali, pač pa bomo posvetili večjo skrb sortni, po drugi strani pa nam bo prav krompir pomagal postaviti na noge prašičerejo in živinorejo, za kar ima Slovenija vse možnosti.

V okolici Ormoža, kjer je predvidena gradnja nove sladkorne tovarne, pa bo v bodoče krompirjeve površine precej spodrinila sladkorna pesa, s katero bo treba zasadiati okoli 4500 hektarov, da bodo zagotovili surovine novi tovarni. Krompir pa bodo pridelovali v glavnem na Gorenjskem, Notranjskem in Dolenjskem.

Letos tudi opažamo, da se proizvajalci niso dokončno zločili za krompirjem, tako kot druga leta. Računajo, da bo vse do spomladi dovolj krompirja in da se cene ne bodo dvignile. Potemtakem proizvajalcem ni treba biti plač zvonca. Na republiški poslovni zvezi pravi, da so izhodi, ki bodo prečili, da bi krompir propadel.

M. R.

Sodobna tehnika in znanost terjata opremo laboratorijev tovarniških obratov in delavnice za popravila z ustreznimi preizkuševalnimi in merilnimi aparati. Ta navedeni aparati so vsesoki preizkušeni tipi, ki so na podlagi svojih konstruktivnih prednosti dobrodošla dopolnila za vsa delovna mesta.

Uporaba elektronskih merilnih aparatov TESLA omogoča s svojo veliko natančnostjo bistveno izboljšanje kakovosti izdelkov.

Nizkofrekvenčni millivoltmeter TESLA BM 210 uporabljamo za merjenje nizkih napetosti v frekvenčnem obsegu 20 Hz do 30 kHz. Merilni obseg od 0,003 do 300 V.

Voltmeter TESLA BM 259 je univerzalni aparat za merjenje enakomernih in izmeničnih napetosti in uporov. Enakomerne napetosti je moč meriti do 6 kV, izmenične napetosti (20 Hz do 50 MHz do 300 V.)

Terahometer TESLA BM 283. Terahometer uporabljamo za neposredno merjenje električnih uporov v obsegu od 100 kΩ (10⁵ Ω) do 10 T Ω (10¹² Ω).

RLC merilni mostiček TESLA TM 393

Merilni mostiček uporabljamo za merjenje uporov zmogljivosti in induktivnosti v delavnih in za popravila in je prikladen za vsa običajna dela v laboratorijih in delavnih.

Merilni obsegi: za upore 0,01 do 10 M Ω

za induktivnosti 10 MH do 1000 H

za zmogljivosti 1 PF do 100 MF

Preizkuševalnik elektron TESLA BM 215 A uporabljamo za preizkušanje elektron in sicer za merjenje njihovih katodnih oddaj in celovitosti vlakna, za ugotavljanje posledkov med elektrodami in elektrodnih kratkih stikov, ter za merjenje strmine in vakuumu.

Merilce izpadnega činitelja (tg δ) TESLA BM 271 uporabljamo za merjenje izpadnega činitelja kondenzatorjev, pa tudi za merjenje impedančnih delcev različnih tresljajnih elementov.

Servisni oscilator TESLA BM 205 uporabljamo za preskušanje različnevalne ostrine, občutljivosti in selektivnosti radio aparatov.

RC zvočni generator TESLA BM 218 a, Nf generator s zelo majhnim absorbiranjem in veliko frekvenčno stalnostjo, stalno kaže vdelani cevni voltmetr.

Zvočni merilce TESLA BM 292. Apřrat uporabljamo za merjenje moči zvokov, šuma, zvočnih motenj in tako dalje. Njegovo uporabno področje je zelo veliko na primer za ugotavljanje hrupa, ki ga povzročajo stroji, motorji itd.

Videogenerator merilni generator TESLA BM 286. Ta laboratorijski merilni generator uporabljamo predvsem za merjenje in naravnavanje širokopasovnih ojačevalcev pri televizijskem sprejemu in radio lokaciji.

AM generator TESLA BM 223. Ta laboratorijski visokofrekvenčni merilni generator je primeren za različna merjenja visokofrekvenčnih tresljajev, stopnje modulacije in nizkofrekvenčne napetosti.

Q-meter TESLA BM 220. Laboratorijski merilni aparat je prikladen za merjenje jakosti tuljav in kondenzatorjev v frekvenčnem območju od 30 do 200 MHz.

Oscilograf TESLA TM 694, uporabljamo za opazovanje kratkotrajnih periodičnih električnih pojavov. Frekvenčno območje 20 Hz do 500 kHz občutljivosti horizontalnega ojačevalca 25 mV eff/cm.

Namizni elektronski mikroskop BS 242. Elektronske mikroskopske uporabljamo za opazovanje mikrostrukture organskih in anorganskih snovi. Ti mikroskopi bistveno izpolnjujejo in razširjajo možnosti optične mikroskopije. Uporabljamo jih na vseh znanstvenih delovnih področjih od mikrobiologije do metalografije. Novi češkoslovaški namizni elektronski mikroskop sodi med elektromagnetne tipe in so ga konstruirali s posebnim ozirom na preprosto in hitro uporabo pri veliki razblinjalnosti. Da bi dosegli maksimalno povečavo 30.000 in minimalno povečavo 1000 pri majhnih merjenjih, so uporabili večstopno optično napravo, sestojajo iz objektivja, pomožnega projektorja, pomanjševalne leče in glavnega projektorja. Končno sliko vidimo na ekranu 6×6 cm in ko jo nanesemo, jo osvetljuje v kaseto vdelani fotomaterial.

Razen standardnih merilnih aparatov vidimo na letošnji razstavi tudi nekaj novega: merilne aparate za cm tehniko: cm generator za 3 cm področje daje cm energijo v valovnih dolžinah 24–36 mm; 3 cm merilna trasa s klystronoscilatorjem, zavrlnalnim členom in merilnim vodom. Televizijski mostiček za merjenja zmogljivosti cm energije in mnoge vtolvodne in koalatemske elemente za 3, 4, 6 in 10 cm področje.

KOVO - PRAHA - ČEHOSLOVAŠKA

ZASTOPNIK ZA FLRJ: KONTINENTAL, BEOGRAD, ZAGREB, LJUBLJANA

Oglejte si razstavo na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani

NASA SRECANJA Z NOVOIZVOLJENIMI PREDSEDNIKI SVETOV LJUBLJANSKEGA OKRAJA

Aktualnosti

Zaskrbljujoča bilanca

Statistični podatki govore, da kljub prizadevanjem Zavoda za socialno zavarovanje in nekaterih podjetij število delovnih nezdod in s tem povezanih stroškov pri delu, letos pa 8005. Če vzamemo za leto 1956 indeks 100, znaša število nezdod letos, ob upoštevanju večjega števila zavarovancev, 115,5.

Izdaki Zavoda za socialno zavarovanje zaradi nesreč pri delu so znašali leta 1956 20,5 milijona dinarjev, letos pa preko 28,5 milijona dinarjev. To je le manjši del gospodarske škode, ki je posledica nesreč pri delu. Daleč večja škoda nastaja zaradi izgubljenih delovnih dni v proizvodnji. Narodni dohodek se zaradi nesreč pri delu v ljubljanskem okraju zmanjša vsako leto za več milijard dinarjev.

Ogledno si številke, kako se je po panogah gospodarstva v tem času gibalo število nesreč: v industriji je število nesreč naraslo za 10%, v kmetijstvu in gozdarstvu za 17,7%, v gradbeništvu za 26,5%, v železniškem prometu za 14,2%, v ostalem prometu za 23,3%, v trgovini za 12,2%, a v ostalih dejavnostih za 24,3%. Največji porast nesreč v industriji je v lesni stroki, kjer znaša 17,7%.

Ce primerjamo nesreče po posledicah, je bilo letos za 14,4% težkih nesreč več kakor lani.

Največ nesreč se je v ljubljanskem okraju pripetilo na poti na delo in z dela; 48% več kot lani. Nesreč pri nadurnem delu pa je letos 29% več kot lani. Statistične številke govore, da je število nesreč pri delu v tesni zvezi z intenzivnostjo dela in s povečano storišnostjo pri delu.

Pri kakšni starosti se ponesreči največ ljudi? Največ delovnih nezdod doleti mlade delavce do 20. leta starosti. Lani se je ponesrečilo do tega leta starosti 19% vseh ponesrečencev, letos pa že 22%. Nesreče naraščajo hitreje kot lani pri kvalificiranih in visokokvalificiranih delavcih; pri prvih so narasle za 14%, pri drugih za 15%. Največ nesreč pa se zgodi ob ponedeljkih v četrti uri dela.

Kateri so glavni vzroki za naraščanje nesreč pri delu?

Na to vprašanje odgovarjajo ugotovitve Zavoda za socialno zavarovanje takole:

- Večji dotok novih nezkušenih delavcev, ki jih vodstva podjetij še vedno premalo seznanjajo s pravilno metodo dela in z nevarnostmi na delovnih mestih. In še:
- pomanjkljiva skrb direktorjev in drugih organov v podjetju za delo higijensko-tehnične zaščite,
- pomanjkanje finančnih sredstev za boljše ureditev higijenskih pogojev,
- oddaljenost delavskih stanovanj od kraja zaposlitve (od utrujenosti pri delu, nesreče na poti na delo in na poti domov),
- pomanjkanje tople prehrane,
- uživanje alkohola in
- nezadostna ter premalo sistematična varstvena vzgoja kvalificiranih delavcev v strokovnih šolah in pri strokovnem izobraževanju v podjetjih.

»Naša linija: RAŠIRITI DEJAVNOST V ZDRAVSTVENIH DOMOVIH

Nova poliklinika je uspešno posegla v delo naših javnih zdravstvenih ustanov — Najtrši oreh je še vedno zidava mestne bolnišnice — V naši javni zdravstveni praksi je treba še marsikje izboljšati kulturni odnos do bolnika

Tovarišu dr. Jožetu Benigarju smo ob našem srečanju postavili nekaj vprašanj. Prvo se je takole glasilo:

● Svet za zdravstvo je zavzel široko dejavnost in če smemo tako reči, je ustanovitev poliklinike največji uspeh, ki ste ga dosegli v tem letu. Od mnogih smo že slišali pohvalne izjave o novi polikliniki. Zato bo gotovo zanimalo vse tiste, ki so v tej stavbi že našli zdravniško pomoč in one, ki jo bodo še iskali, kako gledate na delo te zdravstvene ustanove.

S sistemom dela na polikliniki želimo doseči v prvi vrsti višji nivo specializacije zdravniške službe. Na tej polikliniki delajo in sodelujejo zdravniki iz vseh ljubljanskih bolnišnic in klinik.

S tem bolnemu človeku nudimo čimveč strokovne pomoči in končno, kar je najvažnejše, bolnik ostane v glavnem v istih rokah, pri istem zdravniku, ker ta dela na polikliniki, in tudi v bolni-

paj z okrajnim ljudskim odborom, da bi ustanovili mestno bolnišnico. Vedeti moramo namreč, da je za bolnišnico značilno rutinsko delo — zdravljenje, za kliniko pa pretežno znanstveno delo.

Zvedeli smo, da se bo vojaška bolnišnica verjetno razširila na svojem terenu na Zaloški cesti. S tem bi seveda odpadla potreba vojaške bolnišnice v stavbi Mladike na Prešernovi cesti. Poznamo malo smo se, če bi mi lahko izkoristili ta prostor. To bi bila v sedanjih razmerah najidealnejša rešitev. Razgovori pa so še v povojih in za sedaj ne vemo nič konkretnega. Problem pa je tako velik in pereč, da ga je treba čimprej rešiti. Kapaciteta naših kliničnih bolnišnic je le občutno premajna.

si ne moremo misliti pravilnega funkcioniranja javne zdravstvene službe. Evidenca vseh pacientov, ki so šli skozi privatne ordinacije je ostala skrita za zdravstveno politiko. In to pomeni veliko škode.

Svet je na zadnji seji obravnaval predlagani zakonski osnutek in je k temu predlagal še nekaj dopolnitev. O tem pa ste v vašem listu že pisali.

NEKAJ SPLOSNIH NALOG

● Tovariša predsednika smo še vprašali, kakšne načrte, ki bi zanimali našo široko javnost, ima še Okrajni svet za zdravstvo.

Ostalo nam je še nekaj dela v polikliniki. Izpopolniti moramo še zadnji trakt, kjer je vsa ortopedska dejavnost in fizioterapija. Pripravljamo tudi izpopolnitev zobozdravstvene službe in ureditev porodnišnice. Problem, ki nas najbolj teži in je najbolj pereč, pa ostane zidava mestne bolnišnice. A tudi ta oreh bo treba enkrat razbiti.

Naša linija v nadaljnjem delovanju je utrditev in razširitev dejavnosti v zdravstvenih domovih in čim večja pomoč in sodelovanje s sveti na občinah in z upravnimi odbori zdravstvenih domov. Ob koncu naj še poudarim, da je med okrajnim ljudskim odborom in Svetom za zdravstvo kar najtesnejše sodelovanje. Želimo, da bi tudi v bodoče bili deležni take podpore in vsestranskega razumevanja. Uspehi ne bodo izostali.

T. M.

Dr. Jože Benigar

Kaj pričakujejo Vodmatčani od stanovanjske skupnosti

Pred dnevi je bil sestanek predsednikov hišnih svetov in zastopnikov družbenih in političnih organizacij terena Stari Vodmat. Član Sveta stanovanjske skupnosti tovariš Sedej je pojasnil namen formiranja stanovanjske skupnosti na tem terenu, ki bi mejila na Njegošovo Smartnisko, Grablovičevo in Zaloško cesto. Iz anketnih list je razvidno, da je predvsem treba razbremeniti gospodinjice pri težjem delu (pranje, čiščenje stanovanja itd.), okrepiti 70 otrokom pa je potrebno varstvo, ker so starši zaposleni. Nujno je potrebno otroško igrišče, ker so sedaj marsikje otroci izpostavljeni ulici. Ker so na tem terenu predvsem stare hiše, je potrebno ustanoviti remontno delavnico, da bi bil za razna hišna popravila obrtnik takoj na razpoložljivo in usluga po zmernih cenah.

Občinski odbornik tovariš Novina in nekateri drugi so bili mnenja, naj bi se stanovanjska skupnost terena Stari Vodmat razširila do Resljeve ceste k terenu Tabor, če bi to narekovali skupni interesi.

Po razpravi o predlogih za formiranje stanovanjske skupnosti, je tov. Sedej predlagal ustanoviti iniciativnega odbora, ki bi ga sestavljalo več komisijs. Le-ta bo po preudarku in ugotovitvi perečih problemov na terenu svetloval, kako bi se najbolje organiziralo delo stanovanjske skupnosti.

nici ali na kliniki. Bolnika, ki mu na polikliniki ne morejo nuditi zadostne zdravniške pomoči, napotijo v bolnišnico ali na kliniko in tam pride navadno zopet v ordinacijo zdravnika, ki ga je zdravil že na polikliniki.

S tem sistemom prihranimo ogromno stroškov pri raznih laboratorijskih, rentgenskih in podobnih preiskavah. Dobili pa smo tako tudi isto strokovno nadzorstvo v kliničnih bolnišnicah in na polikliniki. S to koordinacijo postavljamo enotno medicinsko doktrino v polikliničnem in klinično bolniškem delu. Mislim, da kulturni moment ni treba še posebej poudarjati. Novi moderni prostori, oprema in urejenost vzbujajo upanje, da bo našel na polikliniki ljudi, ki mu bodo radi pomagali.

MESTNA BOLNIŠNICA V MLADIKI

● Znano nam je, da je kapaciteta ljubljanske bolnišnice mnogo premajna. Mnogi ljudje čakajo na operacijo tudi po več let. Ali imate kakšne načrte za zidavo mestne bolnišnice?

Svet za zdravstvo se jasno zaveda tega problema in dela sku-

PRIVATNE ORDINACIJE ZAVIRAJO PRAVILNO DELOVANJE ZDRAVSTVENE SLUŽBE

● O osnutku republiškega zakona o zasebni zdravstveni praksi se mnogo razpravlja. Ali lahko poveste našim bralcem, kako gleda Okrajni svet za zdravstvo na predlog ukinitve privatnih praks?

Svet je mnenja, da je ta zakon v principu pravilen. Javna zdravstvena služba v ljubljanskem okraju je sposobna izpolniti zahteve, ki jih prinaša zakonski osnutek o zasebni zdravstveni službi. Treba pa ga do poslednje izvajati. Danes je medicinska znanost pršla že tako daleč, da posameznik brez kolektivne kolaboracije ne pomeni nič. Pri nas nimamo privatnih bolnišnic, laboratorijev itd. Brez tega pa je sodobni zdravnik slepec v medicini. Naše privatne ordinacije so pravzaprav le govorilnice, kjer poteka med zdravnikom in pacientom v glavnem le razgovor. Pacienta pošlje nato v javne zdravstvene ustanove, na razne laboratorijske preglede in po teh obhodih pride pacient zopet pred zdravnika. Način dela, pristop k pacienti je mnogokrat vzrok, ki pri pomanjkanju in preobremenjenosti javnih zdravstvenih ustanov vleče ljudi v privatne ordinacije. Kulturni odnos do bolnika, čas, da se zdravnik z njim pomeni, to je treba še marsikje dodati naši javni zdravstveni službi.

Privatne ordinacije so rak rana zdravstvene statistike, brez katere

Zadnja pot Toneta Habjana iz Trzina

Pretelko nedeljo so položili k zadnjemu počitku splošno znane in priljubljene Toneta Habjana, »Trzinca« iz Trzina pri Domžalah.

Pokojnik je do svojega pogreba ležal v Kulturnem domu v Trzinu, kjer so se od njega poslovili tovariši in člani Zveze borcev, Socialistične zveze, drugih družbenih organizacij in kmetijske zadrage.

Ze sam pogreb pokojnika je pokazal veliko spoštovanje do pokojnika, saj so ga na poslednji poti spremlili soborci, člani Občinskega ljudskega odbora Mengeš in Trzin, veliko število prebivalstva, gasilska godba in pevski zbor Grob pokojnika so obsuli z jesenskim cvetjem, na grobu pa se je poslovil od pokojnika predsednik občine Mengeš profesor Ivan Vidali.

Nič več s škafi na studence

Ze prihodnje leto bo 13.000 prebivalcem iz Cerkelj, Vodice in Mengša pritekala voda po novem vodovodu

Prihodnje leto bodo zgradili na območju Cerkelj, Vodice in Mengša 90 km dolg vodovod, ki bo oskrboval z vodo področje s 13.000 prebivalci, če bo treba, pa bo ojačeval tudi krajski vodovod. Vodo bo dobival iz Reke in iz devetih rezervoarjev. Program za ta vodovod so izdelali na pobudo OLO Ljubljana. Z njegovo pomočjo in ob sodelovanju Uprave za investicije LRS so sprito velikih interesov ustanovili vodovodno skupnost Cerkelj, Vodice in Mengša.

Ze letos jeseni so začeli s hidrološkimi in bakteriološkimi raziskovanji, da ugotovijo medsebojno povezanost vtirov. Sedaj urejujejo dovodne poti in pripravljajo dela za gradnjo zajetij. Investicijska vsota za gradnjo celotnega skupinskega vodovoda znaša 84 milijonov. Ze na prvem sestanku so določili prispevke za gradnjo, in sicer tako, da prevzame Uprava za investicije LRS in OLO Kranj po en delež, OLO Ljubljana pa dva deleža potrebnih stroškov. Razpravljali so tudi o višini prispevkov posameznih članov vodovodne skupnosti. Ti bodo s svojim delom pri izkopavanju in zas-

Domžalčani ob novoletni jelki

Posebna komisija odbora za pravo praznovanja Novoletne jelke pri občinskem odboru SZDL Domžale je že obšla vsa večja podjetja in tovarne v občini ter zbrala pol milijona dinarjev prostovoljnih prispevkov. S tem denarjem bodo pripravili centralno občinsko praznovanje Novoletne jelke v Domžalah ter obdaritev vseh solojčnih otrok po osnovnih šolah v občini.

TATOV NA VLAKIH

Varnostni organi so prijeli nevarno skupino tatov — Spretni dolgoprstniki so se vtihotapljali na tranzitne tovarne vlake, odmontirali z avtomobilov različne dele in jih odmetavali

Pred mesec je nek grški državljani poslali z Nemčije tranzitno preko Jugoslavije na tovarnem vlakcu osebnih avto v svojo domovino. Za čuda, avto je pripel v Grčijo brez kolca. Kaj takega se ni prvič zgodilo. Ze dije časa so ugotovljali, da prav na poti skozi Jugoslavijo izginjajo z avtomobilov najrazličnejši motorni deli, kar naši državi vsekakor ne daje lepega pečata.

Pred dnevi pa je po dolgotrajni preiskavi prišla na dan cela vrsta tatov, ki so izbirali mesta za svoje dolgoprstno delo na tranzitnih vlakih. Tako se je 43-letni premlak Alojz V. vtihotapl v Ljubljani na tranzitni vlak, ki je bil na poti v Grčijo, kjer je z nekega osebnega avtomobila odmontiral vse štiri kolca in jih nato blizu Sevnice vrgei z vlaka, nakar je odskočil še sam. Kolesa je nato pobral in jih s tovarnjakom odpeljal v Ljubljano, kjer jih je potem prodal.

Med temi tatovi pa se je znašel tudi 33-letni nadkretnik Martin V., ki je večkrat odiskoval tranzitne vlake in z njih obvil različne avtomobilske dele, reflektorje, akumulatorje itd.

Martin V. pa je čisto jemal s seboj tudi 45-letnega Albina B., s katerim sta se najraje vozila na tovarnih vlakih, ki so vozili z Reke na Jesenice rablene avtomobile. Odvijala sta avtomobilske dele in jih odmetala z vlaka, nakar jih je potem 44-letni Ludvik J. kar med službenim časom pobral in jih nato s konjsko vprego odvažal nekam na Ježico.

Stare avtomobilske dele, kolikor so bili še uporabni, so prodajali raznim lastnikom motornih vozil, največ so jih novovili pri najrazličnejših obrtnikih. Tako so n pr samo kovaču J. iz Zgornjih Jarš pri Domžalah prodali za preko 200.000 najrazličnejših avtomobilskih delov. T. F.

Pustolovščina brez hudih posledic

Korajza veljal — si je mislil 12-letni M. M. iz Ljubljane in včera dopoldne meni nič tebi nič sedel v očetov Fiat 600. Pritisnil je na plin in zdrcal po Tržaški cesti, nato zavil na Prešernovo cesto in si privoščil še kratek sprehod v Tomšičevo ulico. Do križišča v Beethovno ulico je varno krmaril. Ko pa je tam zavil na levo, je obrsnil neki tovarnjak. Na istem mestu so potem nadobudnega fantiča povprašali o tem in onem varnostni organi. Posledice tega podviga res da niso bile kdo ve kako težke in resne. Gmotna škoda na avtomobilu ni bila velika, medtem ko je odnesel mladi sofer zdravo kožo.

Petelin v gnojnici

»Kakšna razlika in kakšen prepadi! Po maturi smo peli tisto strašno oguljeno in kdo ve zakaj tako priljubljeno in imenitno.« Gaudemus igitur... zdaj se je pa vse skupaj postavilo na glavo. Naj živi brucemajor... je razmišljal študent prvega letnika Pepe Travnica, ko je brucemajor v seminarju na tablo napisal besedilo in jim vbiljal v glavo še melodijo. V sprevedu so se nato odpravili po mestnih ulicah in izbirali tiste, kjer je bilo tedaj največ ljudi in največji promet. Grobljan v uniformi francoskega grenadirja je mahal s sabljo, udarjal takt in na nekoga kričal: »SMRDI, SMRDI...»

Pepe Travnica je imel za študenta prvega letnika čisto spodobno in kar pravno ime. Na gimnaziji se je osem let potil; učil se je pesmice, zgodovino od te do te vrstice, formule, prepisoval naloge, se pritoževal in protestiral, da »tega se nismo vzeli«. »Sprical« pouk in nosil opravičila, ki jih je sam podpisoval. Kje je že ta idil! Svoje znanje in svojo pamet je prodajal za »cveke«, za zadostne, dobre in tako dalje. Kdo — ve, kakšne trgovske žilice ravno ni imel.

Prišel je čas mature. »Naredil sem!« je vzkliknil, ko je opravil svojo zrelostno preizkušnjo. V hipu je bil ves svet njegov. Nikjer ni bilo več meja in omejitve, izgnila je »hora legalis« in vsemogoče prepovedi. Bil je svoboden. In prvo kar je Pepe storil je bilo, da si je vprilo razrednika kupil vstopnico za zadno kino predstavo. Jeseni se je vpisal na univerzo in na dijaška leta je ostal le tep in nekam otožen spomin.

Vstopili so v dvorano, kjer je bilo brucovanja. Stare bajte so se prijete za nosove in dvignile vrlič: »Strani! Smrdi, smrdi...« Zeleno carstvo, ki je dostojanstveno sedelo na vzišenem prostoru in se naltivo z vinom, ki so ga zajemali iz loncev kar z zajemalko, se je pa jelo pahljati okrog nosov z robel.

Zeleni car se je dvignil, pograbil kup papirjev, ki so ležali na mizi, naredil velikopotezno kretnjo in se zviška opravičil, da bo govoril le

Bruc ni vedel, pa so mu povedali: »V pragozdu je veliko opic, v tvojih čevljih pa...«

po slovensko. Zasedil je palce pod pazduho, se zamislil in spregovoril: »Ladies and gentlemen...« Govoril je dolgo in sila poučno. Navsezadnje se je dvignil še prvi prislednik, zažehal in zaklical:

»Brucemajor, pripelji bruca številka trinajst.«

Dvorano so napolnili žvižgi, kriki in tuš muzike.

»Kam moramo postaviti hišo, da bo z vsemi sturimi ogli gledala na jug?«

Številka trinajst, pravzaprav Pepe Travnica je mežikal, se prestopal in gruntal. Nič. Dobil je kozarec slane vode in prerezano zemljo, v kateri je bil listek. Na listku pa je pisalo: salama.

Ko so vse bruce izpraševali in je dobil vsak svojo diplomo, je bil uradni del brucovanja pri kraju. Zavrteli so se v plesu.

Tako se na tradicionalnih brucovanjih seznanjajo in spoznavajo študentje s profesorji in novinci s »stariimi bajtami«. Tudi Pepe Travnica se je začel vživljati v novo okolje in njegove posebnosti. Morda bo tudi on čez nekaj let zeleni car ali brucemajor. Stiskal bo nos in kričal, da smrdi, ter vpraševal, kakšna je razlika med kislim mlekom in pisalnim strojem.

Samo

RAZPIS

HIDROMETEOROLOŠKI ZAVOD LRS

Ljubljana — Resljeva cesta št. 18/III

razpisuje

pet mest

za meteorološke opazovalce

POGOJI: 1. dovršeni vsaj 4 razredi srednje šole — 2. odsluženje kadrovskega roka.

Po uspešno dokončanem enomesečnem tečaju na Zavodu, nastopijo najboljši službo na meteoroloških postajah v LRS. — Prošnje z življenjepisom, izobrazbo in dosedanjim službovanjem naslovite na tukajšnji zavod, in sicer najkasneje do 1. januarja 1958. — Točnejše informacije doblite na Zavodu.

PRODAMO

specialni voz za prevoz kruha

izdelan po sanitarnih predpisih, znamke »PIONIR«.

Obrotno podjetje »ZVEZDA«, Maribor, Tržaška c. 6. M 477

Rejec — če ne oderes, je koža zavržena. Oderi in jo oddaj »KOTEKŠU«

Brucemajor: »Kakšna je razlika med pragozdom in tvojimi čevlji?«

Čal: »Glasneje! Hej, ti tam s plešo v možganih, odpir usta, saj ti ne bo muha noter padla!«

Automobil so zavrtali, ljudje so se ustavljali in se muzali. Z nesramno radovednostjo so poslušali petje in opazovali pentlje iz zelenega papirja, ki so jih bruci nosili v gumbicah.

»Kam smo prišli?« je vzkliknil Pepe Travnica.

»Na valeti je bilo vse drugače, vse bolj slovesno.

DRŽAVNO PRVENSTVO V NAMIZNEM TENISU

18-LETNI HRBUD - NOVI PRVAK

V finalu je premagal Markoviča, Vogrinca in Pava soviča

Zagreb, 10. dec. — Sinoči se je v Zagrebu končalo državno prvenstvo Jugoslavije v namiznem tenisu, in sicer z velikimi presenečenji. Med vsemi presenečenji na tem prvenstvu je vsakor pripravil največje Hrbud, ki je osvojil naslov prvaka. V finalu je premagal Markoviča II., ki je veljal za največjega favorita, Vogrinca in Pava soviča. Finala tega prvenstva in Hrbudova zmaga je velik triumf mlade ge-

estu, sledita pa ji Terečikova in Plutova. V konkurenci seniorjev II. razreda je prvo mesto osvojil Vlado Biščan. Prvak juniorjev pa je postal Teran iz Kranja, ki je v finalu premagal Frančiča.

Rezultati finala seniorjev I. razreda: Hrbud - Vogrinca 3:1, Marković II. - Pava sovič 3:1, Hrbud - Marković II. 3:2, Vogrinca - Pava sovič 3:0, Hrbud - Pava sovič 3:2, Marković II. - Vogrinca 3:1.

Rezultati finala juniorjev I. razreda: Hrbud - Dinka Nikolič 3:3, Covičeva - Plut 3:0, Nikolič - Terečik 3:0, Nikolič - Plut 3:0, Terečik - Covičeva 3:1.

Novi prvak Jugoslavije so torej: pionirji posamezno Zupančič (Grafičar - Zagreb), pionirji dvojice: Zupančič - Volk (Grafičar, Mladost), pionirke: Dinka Nikolič (G), Mladinci: Teran (Triglav Kranj), mladinci dvojice: Jazvica - Stajner (Opatja), Mladinke: Miler (Spartak, Subotica), mladinke dvojice: Vauče - Petrač (Fužinar Ravne). Člani II. razreda: Vlado Biščan (Tekstilac), mešani pari: Nikolič - Hrbud

(Grafičar, Mladost), članice dvojice: Nikolič - Plut (Grafičar, Triglav), članice posamezno: Dinka Nikolič (G), člani posamezno: Hrbud (Mladost), člani dvojice: Vogrinca - Hrbud

Po končanem prvenstvu je zvezni kapetan Zlatko Vešler izjavil našemu dopisniku: »Hrbud je upravičeno čil moje zaupanje in se izkazal kot rutiniran reprezentant. O tem, da mnogo pričakujem od njega, kakor seveda tudi od drugih mladih igralcev, sem vam dejal že v posebnem intervjuju za »Ljudsko pravico«. Zlatko Hrbud in Vojislav Marković, stara komaj 18 let sta na prvem in drugem mestu lestvice najboljših jugoslovanskih igralcev. Hrbud je že večkrat izgubil z Markovičem in je slabše igral proti tujim igralcem, vendar ga odlikuje mirna igra s svojimi največjimi rivali. Hrbud obiskuje srednjo tehniško šolo v Zagrebu. Igral je tudi košarko, ki pa jo je opustil, ko je spoznal, da bo več dosegel za zeleno mizo.«

Vzhodnonemški skakalci že v Lahtiju

Berlin, 10. dec. — Prvega decembra je odpotoval v Lahti, kjer bo svetovno prvenstvo v klasičnih smučarskih disciplinah oziroma v tekih in skokih, skupina smučarjev iz Vzhodne Nemčije. To so predvsem tekmovalci za nordijsko kombinacijo, ki bodo trenirali v kraju severno od Lahtija. Včeraj pa je odpotoval na Finsko tudi pet skakalcev, med njimi tudi Harry Glass in Helmut Recknagel, ki je letos zmagal v Holmenkollenu in v Planici, kjer je dosegel tudi rekordni skok - 124 metrov.

Bobek se zdravi v Rogoški Slatini

Rogaška Slatina, 10. dec. — Stjepan Bobek, poznani nogometni reprezentant, član Partizana, si že nekaj dni zdravi ledvice v Rogoški Slatini, kjer bo še dva tedna. Sprito veda v športnem tisku, da Bobek odhaja iz Partizana, je leta izjavil, da bo še nadalje ostal član Partizana in da so vse druge novice neosnovane. Bobek se namreča posvetiti trenerskemu poklicu.

Brzjavke

● HELSINKI, 10. dec. (Reuter). — V Helsinkih je reprezentanca Madžarske premagala reprezentanco Finske v namiznem tenisu s 5:0.

● LAUSANNE, 10. dec. — Italijanski hokejski klub Bolzano je na turneji po Švici premagal Servette s 3:2, Lausanne pa s 5:2.

● LONDON, 10. dec. (UP). — Tudi v tretjem srečanju na turneji po Angliji je sovjetska B reprezentanca v hokeju na ledu ostala nepremagana. Rusi so igrali neodločeno z 3:3 s kanadskim profesionalnim klubom Haringay Racers.

● KATOVICE, 10. dec. — Na mednarodnem turnirju v hokeju na ledu sta nemški klub »Flusen« in Torpedo (Gorki) (SZ) igrala neodločeno 4:4, Inter iz Milana pa je hudo porazil švedski Malmö s 12:1.

● MELBOURNE, 10. dec. (UP). — Atletska sezona se je v Avstraliji začela z dobrimi rezultati. Thomas je dosegel svoj osebni rekord v teku na miljo z rezultatom 4:01,5. Svetovni rekord v teku na miljo je Jugvirih (CSF), ki je prispel v Avstralijo, da bi se udeležil teh tekmovalcev, je tako hudo zbolel za gripo, da bržkone ne bo startal.

● BERLIN, 10. dec. (DPA). — Atletski zvezi Vzhodne in Zahodne Nemčije sta se zedinili, da bosta obe Nemčiji na evropskem prvenstvu v atletiki v Stockholmu zastopala le ena, skupna reprezentanca. Le-to bodo določili po izločilnem tekmovalstvu, ki bo 2. in 3. avgusta.

● ADELAIDE, 10. dec. (AP). — Teniška reprezentanca ZDA je na tekmovalstvu za Davisov pokal premagala Filipine s 5:0 in se tako kvalificirala za srečanje proti Belgiji.

pravni za finalne tekme in že določila 22 igralcev, med katerimi bodo dokončno izbrani reprezentančno enajsterico. V tem kirsem izboru je največ igralcev nogometnega kluba »River Plate«, tako da je videti, da bo Argentina nastopila na svetovnem nogometnem prvenstvu samo z okrepljenim moštvom tega kluba.

Avstrijski smučarji na Cervinii

Dunaj, 10. dec. — Avstrijska smučarska reprezentanca, ki se pripravja na svetovno prvenstvo v Badgasteinu, bo zaradi neugodnih snežnih razmer v Avstriji, te dni odpotovala na Cervinijo v Italijo. Toda niso se večkrat ob pomankanju snega našli zadržati smučarji drugih alpskih držav. Avstrijski smučarji so se na Cerviniji uspešno pripravljali na olimpijske igre v Cortini.

Upravni odbor tovarne »ZLATOROG« v Mariboru

razpisuje mesto

VODJE MILARSKIH OBRATOV

POGOJI: inženir kemije z najmanj 5-letno prakso ali mljarski mojster z najmanj 10-letno prakso v stroki.

Družniško stanovanje je na razpolago. Plača po dogovoru. Nastop zaželen takoj. — Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja in prakse pošljite na upravo podjetja.

M 476

Zavesljaji »Izole« vedno bolj krepki

Skoraj vsi veslači so delavci, vendar vodstva podjetij ne kažejo zanimanja za njihovo prizadevanje

Nedavno je imel redno letno skupščino veslaški klub »Izola«, ki je dosegel na letošnjem tekmovalstvu lepe uspehe. Čeprav ima ta veslaški klub že 32-letno tradicijo, je moral po letu 1955, ko se je večina veslačev italijanskega porekla izselila, začeti tako resko znova. V klubu je 42 veslačev in 11 veslačic, ki so se v pretekli sezoni udeležili 8 regat. Na okrajnih prvenstvih Koprca so veslači »Izole« pobrali skoraj vsa prva mesta, mladinke »Izole« pa so v četvercu dvakrat premagale državne prvakine iz Koprca. Na blejski mednarodni regati so izolski veslači dosegli eno drugo in eno tretje mesto. Za uspehe v zadnjih dveh letih imajo prvočinstvo zaslužno inštruktorji Člensek, Kovačič in Bratina in seveda tudi sami veslači, ki so marljivo trenirali v ranih jutranjih urah pred odhodom na delo in pa v popoldanskem času. Mladinka Mira Novak je najboljša skifistka v okraju, saj je osvojila vsa prva mesta na okrajnih regatah in

drugo mesto na republiškem prvenstvu.

Uspehi kluba pa bi bili nedvomno še večji, če bi imel dovolj potrebščin. Klub ima 16 članov, vendar so vsi, razen dveh, že stari in premore le eno štoparico. Tudi nova vesla bodo potrebni, opremiti morajo čolnarno in silašnico, kar pa bo vse zelo težko, saj nimajo sredstev marveč 32.000 dinarjev primanjkljaja. Prav zaradi pomankanja sredstev se veslaški klub »Izola« ni mogel udeležiti državnega prvenstva.

Na občnem zboru so izvolili nov trinaestčlanski upravni odbor, ki se je obvezal, da bo pridobil čim več novih članov - aktivnih in podpornih in napravil ustrezne korake pri predstavitvi občinskega ljudskega odbora in SZDL pa tudi pri vodstvih podjetij, od koder so skoraj vsi veslači. Žal predstavitelj delovnih kolektivov na skupščino kluba ni bilo.

Šport po svetu

Ashenfelter se je poslovil

Minulo soboto se je Horace Ashenfelter poslovil od atletike. Kolegi iz newyorškega atletskega kluba so mu priredili poslovilni večer. Ashenfelter je za imenovani klub nastopal od leta 1951 in osvojil v tem času 13 ameriških prvenstev na dolgih progah in v teku čez zapreke. Njegov največji uspeh je bila zmaga na 3000 m steeple chase na olimpijskih igrah leta 1952.

Tek mu je prepočasen

Svetovni rekord v teku na 5000 m 10.000 m Vladimir Kuc je nedavno izrazil željo, da bi preizkusil svoje zmoglosti tudi za volanom. Bejal je, da si to želi že dolgo leta. Atletični center ne bo opustil, vsaj toliko časa ne, dokler bo dosegal mednarodne uspehe. Svoj prvi nastop kot avtomobilist si obeta na tekmi Moskva-Crno morje. Po tem pa pravi, da bi se udeležil nekaterih evropskih rallyjev.

Matthews v Avstraliji

Angleško nogometno moštvo Blackpool bo prihodnje poletje gostovalo v Avstraliji. Znani angleški nogometar Stanley Matthews, ki je član tega kluba bo na teh tekмах igral proti svojemu lastnemu moštvu v vrstah Avstralcev. Vodstvo kluba si od tega obeta večji obisk prireditev in kar je najvažnejše, večje dohodke.

Francozi zahtevajo okrepitev

Francoška nogometna reprezentanca je bila pred nedavnim katastrofalno poražena od Angležev. Odtlej si Francozi prizadevajo okrepitev svoje nogometno reprezentanco. Nogometna zve-

za je zato zaprosila nogometni zvezd Spanje in Italije, da dovolita igralca Kopl (sedaj pri Real Madrid) in Bonifacio (sedaj »Torino«), da bosta smela na meddržavnih tekmah nastopati za francosko reprezentanco.

Primanjkljaj na olimpiadi

Predsednik italijanskega olimpijskega komiteja Giulio Onesti je pred kratkim izjavil, da so stroški za pripravo vseh objektov za olimpijske igre 1960 tako veliki, da jih verjetno ne bodo mogli pokriti niti z ogromnimi dohodki italijanske športne stave.

Argentinski nogometaši določeni

Argentinska nogometna reprezentanca se je na kvalifikacijah za svetovno prvenstvo plasirala v finale. Zato je argentinska zveza takoj začela s pri-

Zeljko Hrbud

neracije na tem prvenstvu. Drugo mesto je osvojil Marković II., tretje Vogrinca in četrti Pava sovič.

Novi prvak Jugoslavije Hrbud je izredno lepo igral proti Markoviču in Vogrinču, proti Pava soviču pa precej slabše. Toda z dobro taktiko in odločilnih trenutkih je premagal tudi Pava soviča v petih setih. Tudi finala seniorov se je končalo s presenečenjem. Zagrebčanka Dinka Nikolič je z odlično igro premagala tudi lansko prvakinja Covičeva, ki je tako na drugem

100 let alpinizma

Planinstvo so gojili alpski narodi že ob prvih začetkih naselitve v alpskih deželah, domačini lovci, pastirji, drvarji in gozdarji so bili prvi odkrivalci veličastnega planinskega sveta, pozneje so bili le ti najboljši vodniki znanstvenikom, ki so raziskovali planinski svet. Tako so bili začetki planinstva pri nas v Bohinju, Trenti, Logarski dolini, na Jezerskem in v Bistriški dolini, enakega zasledimo v Alpah, Dolomiti, Himalaji in tudi v Andih.

Predrevolucionarni klic Rousseauja je pospešil razvojno pot klasičnega gornštva. »Nazaj k prirodi« je predramil človeško družbo, ki so jo tlačili izkoriščali in zaslužnjevali protiljudski elementi.

Angleži so bili prvi, ki so začeli misliti na ustanovitve prve planinske organizacije, ustanovili so jo pred 100 leti, 22. decembra 1857 v Londonu pod geslom »Kjer je volja, tam je pot«. Ustanoviteljem Hudsonu Kennedyju in drugim je bila gonilna sila resnična ljubezen in navdušenje po športnem udeleževanju in odkrivanju ter raziskovanju veličastnega planinskega sveta. Z velikim ponosom so trdili, da so našli največji in najpomembnejši šport na svetu. Od tedaj je hitelo gornštvo z naglimi in neučkanimi koraki prek vseh kontinentov.

Tudi Slovenci smo zgodaj stopili v planinsko zgodovino. Takoj po letu 1777 ko se je začel boj za Triglav so našli predniki nenehno mislili na ustanovitve slovenske planinske organizacije, leta 1870 je bila v Bohinjski Srednji vasi ustanovljena naša prva slovenska planinska bratovščina »Triglavski prijatelji«. 1874 so v Zagrebu ustanovili prvo slovensko planinsko organizacijo, do ustanovitve Slovenskega planinskega društva je prišlo leta 1893 v Ljubljani.

JAMES A MICHENER

Sajonara

59

ROMAN

»Za hudiča, kdo misliš, kdo je tu?« je naposled zaključil. »Nadzornik železnice Kaihanšin Kjuk.«

Počakal je, da bi videl, kakšen vtis bo to napravilo name, ker ga nisem razumel, je prezirljivo rekel:

»To so železnice, ki upravljajo gledališče, v katerem si se ti tako lepo izkazal, ne meneč se za svoje dolžnosti.«

Pričakoval sem izbruh jeze, a se je samo ljubeznivo smehljaj:

»Vse je urejeno. Japonsko-ameriški škandal je bil odstranjen po pogajanjih Webster-Išikava.« Priklonil se je in rekel: »Išikava mu je ime.« Oponašajoč diplomatski ton, je povzel:

»Točke sporazuma Webster-Išikava so naslednje: Ti se boš vrnil na letališče Randolph. Igralka pojde v Tokio.« Izročil mi je preganjen list papirja.

»Kdaj?« sem vzkliknil. / »Rok za oba poteče desetega julija, torej čez pet dni.«

Zatem me je presenetil s trmoglavo zahtevo, naj obedujem z njim, in ko sva prispela v

oficirski klub, sva našla tam gospo Websterjevo in Aillen. Vsi smo se obnašali docela ravnodušno, toda gospa Websterjeva je bila preveč izkušena veteranka z družabnega bojišča, da bi mogla dolgo časa prenašati takšno igro. Streljati je začela takole:

»Ali ste v tem mesecu videli predstavo v Takarazuki? Glavna igralka je v resnici mična.« Se vedno sem bil užaloščen zavoljo ravnanja z Joecom Kellyjem in zato sem rekel:

»Poznam dekle. Zelo je nadarjena. Toda v Kobe sem prišel, da bi poskusil pregovoriti vsašega moža, naj dovoli, da bi vojak Kelly ostal na Japonskem.«

»Kdo je vojak Kelly?« je vprašala gospa Websterjeva.

»Njegova žena, Japonka, pričakuje otroka, njega pa pošiljajo domov brez nje.«

General je zardel in skušal zasukat pogovor drugam, toda Aillen mi je priskočila na pomoč:

»Rekla sem že, da so to umazane zvijače.«

»Nisem kriv, gre za ukaz, ki je obče veljaven.« je odvrnil njen oče.

»Kaj bo z otrokom?« je vprašala Aillen.

General je odložil prtiček in rekel:

»S Kellyjem sem razpravljal pol ure in ga opozoril, naj se ne oženi z Japonko.«

Toda Aillen z odgovorom ni bila zadovoljna.

»Mar jih vojska sili k temu, naj zapuste svoje žene? Ali so zakonito poročeni?«

»So. Zakonito so poročeni,« je zagodrnjal general. »Prisiljeni smo, dovoliti jim poroko, potem pa jih moramo oddaljiti od žena.«

»To je resna zadeva,« je ugovarjala Aillen. »Mar ni nikogar, ki bi mogel prepričati te ne-človeške neumnosti?«

General Webster se je obrnil k Aillen.

»S tem fantom sem govoril. Tudi Lloyd je govoril. In kaj sva dosegla?«

Toda Aillen je pripomnila:

»Ne govorim o minulih rečeh, govorim o krivici, do katere bo prišlo.«

Gospa Websterjeva je posegla vmes z vprašanjem:

»Lloyd, ste vi zapleteni v to?«

Globoko sem zavzdihnil, rekoč:

»Kelly je bil v moji enoti na Koreji (videl sem, kako je generalu odleglo, ker ga nisem spravil v neprijeten položaj s tem, da bi omenil Hana-Ogi. Toda nisem imel namena, izogniti se temu). Tudi jaz sem nameravam oženiti z Japonko.«

Vrgel sem bombo. General je nekaj zamomljal. Gospoj Websterjeva je planila kri v glavo, Aillen pa je položila svojo roko na mojo in rekla:

»Zmeraj sem vedela, da si pogumen.«

»Hvala. Mislim, da je bolje, če zdaj grem,« sem rekel.

Gospa Websterjeva je tiho vprašala:

»Igralka?«

»Ja.«

»Lloyd se ne bo oženil z nobeno igralko,« je rekel general. »V terek pojde domov.«

Odšel sem, Aillen pa je vstala in krenila za mano do vrat, kakor da sem jaz dekle, ona pa spremljevalec.

»Ponosna sem nate, Lloyd,« je rekla. »Vso srečo ti želim.«

Segla sva si v roke in mislil sem ji reči ducat reči, toda nobena se mi ni zdela posebno pametna in tako sem dejal:

»Zal mi je, da se je tako zaključilo.«

»Jaz sem kriva,« je rekla Aillen, potem se pa, ko sem odhajal, zasmejala in pripomnila:

»Se spominjaš, da sem te nekoč vprašala, ali te je imelo, da bi me zgrabil in odnesel v kako kolibico?«

Oba sva se v zadregi zasmejala, ona pa je rekla:

»To je tisto, kar ti zdaj počenjaš, mar ne? Samo z drugim dekletom.«

Zatem me je poljubila na lice in dobrodušno rekla:

»Dobro. Ljubo mi je, da si se pokazal tako možat, da nisi bil figa mož.«

Ko sem se vrnil domov, sem videl, da sta Joe in Kacumi zelo preplašena.

»Vse sem obredel,« je rekla. »Bil sem celo pri konzulu, toda vsi mi samo kažejo tiste žentlovanske papirje in govore.« Podpisal si. Dobro si vedel, da je ne moreš odpeljati v Ameriko.«

Čeprav sem vedel, da je njegovo ime prvo na seznamu, si nisem upal vprašati, kakšne so najnovejše zaupne novice. Toda on je rekel:

»Prvi sem v prvem transportu.«

Kacumi je molče pripravljala večerjo, medtem ko sem se jaz oziral proti vratom, pričakujoč Hana-Ogi. Prišla je okrog sedme in pri priti sem videl, da so ji že ukazali, naj gre v Tokio. Se nikoli je nisem videl tako vznemirjene in vprašal sem se, ali ve, da moram tudi jaz domov. Za hip sva se pogledala, ko si je sezvala svoje copatke in nisva se mogla več pretvarjati. Ihteč se je vrgla na rogznico in kriknila:

»Royd, Royd, čez pet dni moram v Tokio.«

SEJA UPRAVNEGA ODBORA NOGOMETNE ZVEZE SLOVENIJE

Naposled enotna liga Republiška nogometna liga bo imela 12 članov

Zadnja seja upravnega odbora Nogometne zveze Slovenije je bila zelo pomembna, kajti na dnevnem redu je bilo nekaj izredno važnih vprašanj v zvezi z načinom tekmovalstva v enotni slovenski ligi, problem sodniške organizacije in nekaj odločitev o letošnjem tekmovalstvu.

Najprej je tov. Dernač poročal o ugotovitvah in zaključkih razprave s konference sodniške organizacije v Beogradu. Nekaj ugotovitev se nanašajo tudi na bistvene probleme slovenske sodniške organizacije.

V naši sodniški organizaciji vladajo nezdrevni odnosi, ki včasih prehajajo že v familarnost, nekritičnost in ustvarjanje monopolističnega položaja. Mimo tega pa je bilo poudarjeno, da je kvaliteta sojenja občutno padla.

V zvezi z vprašanjem dela sodniške organizacije je UO NZS sprejel naslednje važnejše zaključke: z vsemi sredstvi je treba zagotoviti osebno varnost sodnikov, vendar pa se morajo tudi sodniki ravnati po pravilih. Dosedanja oblika napredovanja sodnikov se ukine in se postavi pri delegiranju v ospredje kvaliteta, ne pa staž.

Osnrednja točka dnevnega reda pa je bilo vprašanje sprejema propozicij za enotno slovensko nogometno ligo. Člani upravnega odbora so razpravljali o dveh predlogih, in sicer o predlogu, ki predvideva v enotni slovenski ligi šest predstavnikov iz mariborske in celjske podzveze in sedem predstavnikov iz ostalih podzvez. Pri glasovanju se je večina odločila za slednji predlog, predstavnik mariborske podzveze pa je dejal, da mariborski klubi ne bodo tekmovali v enotni slovenski ligi, če ne bo sprejet predlog.

RAZPIS

Okrajni zavod za socialno zavarovanje Gorica

razpisuje delovno mesto za

KONTROLNEGA FARMACEVTA

Pogoji: končana farmacevtska fakulteta, zaželena praksa v kontrolni farmacevtski službi.

Osnovna in položajna plača po predpisih.

Pravilno kolkovane prošnje z življenjepisom in navedbo dosedanjih zaposlitev pošljite na Okrajni zavod za socialno zavarovanje Gorica v Novi Gorici do 25. decembra 1957.

4089

NARODNA BANKA FLRJ

Centrala za LR Srbijo — Beograd

RAZPISUJE NATEČAJ ZA

DIREKTORJA

podružnice Bačka Topola

Kandidati morajo imeti opravljeno ekonomsko ali pravno fakulteto ali srednjo šolo s 5-letno ustrežno prakso v banki ali gospodarstvu.

Stanovanje zagotovljeno.

Prošnje je treba poslati Centrali Narodne banke za NRS, Beograd, Ulica 7. jula 12/II, soba 53, najkasneje do 31. decembra 1957.

Prošnji mora kandidat priložiti obširen življenjepis, zdravniško spričevalo in prepis diplome o končani fakulteti, kakor tudi dovoljenje svoje ustanove — podjetja, da se lahko udeleži natečaja.

Plača po Uredbi o zvanjih in plačah uslužbencev Narodne banke FLRJ z dopolnilno plačo in položajnim dodatkom.

3860

DNEVNE NOVICE

V počastitev spomina podpredsednika Ljudske skupščine dr. Ferda Kozaka so uslužbenici Ljudske skupščine LRS darovali 10.000 dinar namenske venca za partizanske sirote in ta denek nakazali Glavnemu odboru Zveze borcev.

Knjigovodni Ustanovna skupščina združenja knjigovodni Slovenije bo 12. decembra 1957 v kinodvorani Ljubljana s pričetkom ob 10. uri. K udeležbi vabimo vse uslužbenice knjigovodstva. Udeležence, ki se še niso prijavili, prosimo, da pošljejo članice pred prijavo na naslov: Inicijativni odbor za ustanovitev združenja knjigovodni LRS Ljubljana, poštna preloka 29.

Slovensko kemijsko društvo vabi svoje člane, da se v čim večjem številu udeležijo sestanka o temi »Osnutek učnega načrta na oddelku za kemijsko tehnologijo Univerze v Ljubljani«. Sestanek bo v petek, dne 13. decembra 1957 ob 17. uri v predavalnici Kemijskega inštituta »Boris Kidričev« SAZU Ljubljana, Hajdrihova 19.

Botanični večer bo v petek, 13. 12. m. ob 20. uri v Botaničnem inštitutu Univerze, Vegova 4. Referata: prof. J. Lazar, Pregled raziskovanja flore alg Slovenije; asist. M. Vardjan, Polarnost pri rastlinah. Vabljeni!

Uprava obrtniškega gledališča pozorja vse zainteresirane, da se za najmanjše dvoranje obračajo na upravo gledališča in ne več na zbornico LRS, ker je od 1. decembra dalje predala dvorana pod upravo obrtniškega gledališča, Ljubljana, Komenskega ulica 12.

Nenadkriljiva je »ULTRAGIN« — sport krema. Polzkušaj — primerjaj, sponi drugi!

»FLEX« je najboljšo sredstvo za bledenje madežev. To ve vsak otrok. Zahtevaj »FLEX«, kjer kupuješ milo.

Negovana žena uporablja hormone (nočne) in vitaminske (dnevne) kreme »EVELINE« za suho ali mastno kožo, katere so dobile vse drogerije!

»PREDAVANJA«

Društvo gradbenih inženjrov in tehnikov LRS in Slovensko geotičko društvo vabita na predavanje prof. ing. A. Hrovata »Nekaj slik z gradnje avtocest Ljubljana — Zagreb«. Predavanje bo danes, v sredo 11. decembra ob 17. uri v matematični predavalnici na Univerzi.

»KONCERTI«

Koncertna direkcija Slovenije prosti abonente modrega abonmaja, da opredijo kasno odpravo koncerta Bernarda Michelina v ponedeljek, 12. decembra. Umetnik je v Ljubljani tik pred koncertom resno boljel. Zato je odpadla celotna turneja v Jugoslaviji. Odpadli Michelinovi koncerti bo koncertna direkcija nadomestila s koncertom drugega koncertanta.

Madžarski violist Pal Lukacs bo koncertiral z Marjanom Lipovškom v petek, 13. decembra za beli abonement. Lukacs je eden izmed redkih svetovnih koncertantov na violi in bo kot prvi umetnik v Ljubljani imel eslovedski koncert na tem instrumentu. Spored obsega dela Bacha, Schuberta, Bartoka, Rahmaninova, Gostanana, Paganinija in Wieniawskiana. Preostale vstopnice na dan koncerta v Filharmoniji.

»GLEDALISCA«

DRAMA
Sreda 11. dec. ob 19.30: Linhart: »Ta veseli dan ali Matiček se šeni«. Abonma U. (Sedež, so še v prodaji).
Četrtek, 12. dec. ob 19.30: O'Neill: »Dolga dneva potovanje v noč«. Abonma T. (Sedež, so še v prodaji).
Petek, 13. dec. ob 19.30: Goodrich-Hackett: »Dnevnik Ana Frank«. Abonma Petek popoldanski. (Sedež, so še v prodaji).
Ob 19.30: O'Neill: »Dolga dneva potovanje v noč«. Abonma E. (Sedež, so še v prodaji).
Sobota, 14. dec. ob 19.30: Goodrich-Hackett: »Dnevnik Ana Frank«. Izven in za podeželje. (Vstopnice so še v prodaji).
Nedelja, 15. dec. ob 19.30: Gollis: »Jurček«. Mladinska predstava. Izven in za podeželje.
Ob 19.30: Axelrod: »Sedem let skomina«. Izven in za podeželje. (Vstopnice so še v prodaji).
V nedeljo, 15. decembra popoldne bo v Drami uprizorjena Goljeva otroška igra »Jurček«. Za to predstavo veljajo tudi vstopnice kupljene za »Jurčka« 1. decembra. Ostale vstopnice so še v prodaji pri dnevnih blaginji in Operi.

ZAHVALA

Ob prerani nenadomestljivi izgubi naše predrage

DANICE RAPOTEC

so s tem zahvalujemo za iskreno in prisrčno sočustvovanje vsem, ki so jo spremlili na njeni zadnji poti. Iskrena hvala darovalcem vencev in cvetja, vasčanom iz Kozine, družbenim in političnim organizacijam občine Hrpelje, kolektivnu podjetju »Izola«, kolegicam v službi in drugim.

Zahvalujemo se pevskeemu zboru in godbi iz Očizle-Klanec ter vsem govornikom za prisrčne poslovilne besede ob grobu pokojnice.

Posebna zahvala zdravnikom dr. Kolencu in dr. Rapocu za njuno vsestransko pomoč ob hudi zavratni boleznii ter ostalemu osebju Koperske bolnišnice.

Kozina-Izola, 10. decembra 1957.

Zaljučoji: hčerka Sonja in ostalo sorodstvo.

»PREDAVANJA«

Društvo gradbenih inženjrov in tehnikov LRS in Slovensko geotičko društvo vabita na predavanje prof. ing. A. Hrovata »Nekaj slik z gradnje avtocest Ljubljana — Zagreb«. Predavanje bo danes, v sredo 11. decembra ob 17. uri v matematični predavalnici na Univerzi.

»KONCERTI«

Koncertna direkcija Slovenije prosti abonente modrega abonmaja, da opredijo kasno odpravo koncerta Bernarda Michelina v ponedeljek, 12. decembra. Umetnik je v Ljubljani tik pred koncertom resno boljel. Zato je odpadla celotna turneja v Jugoslaviji. Odpadli Michelinovi koncerti bo koncertna direkcija nadomestila s koncertom drugega koncertanta.

»GLEDALISCA«

DRAMA
Sreda 11. dec. ob 19.30: Linhart: »Ta veseli dan ali Matiček se šeni«. Abonma U. (Sedež, so še v prodaji).
Četrtek, 12. dec. ob 19.30: O'Neill: »Dolga dneva potovanje v noč«. Abonma T. (Sedež, so še v prodaji).
Petek, 13. dec. ob 19.30: Goodrich-Hackett: »Dnevnik Ana Frank«. Abonma Petek popoldanski. (Sedež, so še v prodaji).
Ob 19.30: O'Neill: »Dolga dneva potovanje v noč«. Abonma E. (Sedež, so še v prodaji).
Sobota, 14. dec. ob 19.30: Goodrich-Hackett: »Dnevnik Ana Frank«. Izven in za podeželje. (Vstopnice so še v prodaji).
Nedelja, 15. dec. ob 19.30: Gollis: »Jurček«. Mladinska predstava. Izven in za podeželje.
Ob 19.30: Axelrod: »Sedem let skomina«. Izven in za podeželje. (Vstopnice so še v prodaji).
V nedeljo, 15. decembra popoldne bo v Drami uprizorjena Goljeva otroška igra »Jurček«. Za to predstavo veljajo tudi vstopnice kupljene za »Jurčka« 1. decembra. Ostale vstopnice so še v prodaji pri dnevnih blaginji in Operi.

ZAHVALA

Ob prerani nenadomestljivi izgubi naše predrage

DANICE RAPOTEC

so s tem zahvalujemo za iskreno in prisrčno sočustvovanje vsem, ki so jo spremlili na njeni zadnji poti. Iskrena hvala darovalcem vencev in cvetja, vasčanom iz Kozine, družbenim in političnim organizacijam občine Hrpelje, kolektivnu podjetju »Izola«, kolegicam v službi in drugim.

Zahvalujemo se pevskeemu zboru in godbi iz Očizle-Klanec ter vsem govornikom za prisrčne poslovilne besede ob grobu pokojnice.

Posebna zahvala zdravnikom dr. Kolencu in dr. Rapocu za njuno vsestransko pomoč ob hudi zavratni boleznii ter ostalemu osebju Koperske bolnišnice.

Kozina-Izola, 10. decembra 1957.

Zaljučoji: hčerka Sonja in ostalo sorodstvo.

»PREDAVANJA«

Društvo gradbenih inženjrov in tehnikov LRS in Slovensko geotičko društvo vabita na predavanje prof. ing. A. Hrovata »Nekaj slik z gradnje avtocest Ljubljana — Zagreb«. Predavanje bo danes, v sredo 11. decembra ob 17. uri v matematični predavalnici na Univerzi.

»KONCERTI«

Koncertna direkcija Slovenije prosti abonente modrega abonmaja, da opredijo kasno odpravo koncerta Bernarda Michelina v ponedeljek, 12. decembra. Umetnik je v Ljubljani tik pred koncertom resno boljel. Zato je odpadla celotna turneja v Jugoslaviji. Odpadli Michelinovi koncerti bo koncertna direkcija nadomestila s koncertom drugega koncertanta.

»GLEDALISCA«

DRAMA
Sreda 11. dec. ob 19.30: Linhart: »Ta veseli dan ali Matiček se šeni«. Abonma U. (Sedež, so še v prodaji).
Četrtek, 12. dec. ob 19.30: O'Neill: »Dolga dneva potovanje v noč«. Abonma T. (Sedež, so še v prodaji).
Petek, 13. dec. ob 19.30: Goodrich-Hackett: »Dnevnik Ana Frank«. Abonma Petek popoldanski. (Sedež, so še v prodaji).
Ob 19.30: O'Neill: »Dolga dneva potovanje v noč«. Abonma E. (Sedež, so še v prodaji).
Sobota, 14. dec. ob 19.30: Goodrich-Hackett: »Dnevnik Ana Frank«. Izven in za podeželje. (Vstopnice so še v prodaji).
Nedelja, 15. dec. ob 19.30: Gollis: »Jurček«. Mladinska predstava. Izven in za podeželje.
Ob 19.30: Axelrod: »Sedem let skomina«. Izven in za podeželje. (Vstopnice so še v prodaji).
V nedeljo, 15. decembra popoldne bo v Drami uprizorjena Goljeva otroška igra »Jurček«. Za to predstavo veljajo tudi vstopnice kupljene za »Jurčka« 1. decembra. Ostale vstopnice so še v prodaji pri dnevnih blaginji in Operi.

ZAHVALA

Ob prerani nenadomestljivi izgubi naše predrage

DANICE RAPOTEC

so s tem zahvalujemo za iskreno in prisrčno sočustvovanje vsem, ki so jo spremlili na njeni zadnji poti. Iskrena hvala darovalcem vencev in cvetja, vasčanom iz Kozine, družbenim in političnim organizacijam občine Hrpelje, kolektivnu podjetju »Izola«, kolegicam v službi in drugim.

Zahvalujemo se pevskeemu zboru in godbi iz Očizle-Klanec ter vsem govornikom za prisrčne poslovilne besede ob grobu pokojnice.

Posebna zahvala zdravnikom dr. Kolencu in dr. Rapocu za njuno vsestransko pomoč ob hudi zavratni boleznii ter ostalemu osebju Koperske bolnišnice.

Kozina-Izola, 10. decembra 1957.

Zaljučoji: hčerka Sonja in ostalo sorodstvo.

»PREDAVANJA«

Društvo gradbenih inženjrov in tehnikov LRS in Slovensko geotičko društvo vabita na predavanje prof. ing. A. Hrovata »Nekaj slik z gradnje avtocest Ljubljana — Zagreb«. Predavanje bo danes, v sredo 11. decembra ob 17. uri v matematični predavalnici na Univerzi.

»KONCERTI«

Koncertna direkcija Slovenije prosti abonente modrega abonmaja, da opredijo kasno odpravo koncerta Bernarda Michelina v ponedeljek, 12. decembra. Umetnik je v Ljubljani tik pred koncertom resno boljel. Zato je odpadla celotna turneja v Jugoslaviji. Odpadli Michelinovi koncerti bo koncertna direkcija nadomestila s koncertom drugega koncertanta.

»GLEDALISCA«

DRAMA
Sreda 11. dec. ob 19.30: Linhart: »Ta veseli dan ali Matiček se šeni«. Abonma U. (Sedež, so še v prodaji).
Četrtek, 12. dec. ob 19.30: O'Neill: »Dolga dneva potovanje v noč«. Abonma T. (Sedež, so še v prodaji).
Petek, 13. dec. ob 19.30: Goodrich-Hackett: »Dnevnik Ana Frank«. Abonma Petek popoldanski. (Sedež, so še v prodaji).
Ob 19.30: O'Neill: »Dolga dneva potovanje v noč«. Abonma E. (Sedež, so še v prodaji).
Sobota, 14. dec. ob 19.30: Goodrich-Hackett: »Dnevnik Ana Frank«. Izven in za podeželje. (Vstopnice so še v prodaji).
Nedelja, 15. dec. ob 19.30: Gollis: »Jurček«. Mladinska predstava. Izven in za podeželje.
Ob 19.30: Axelrod: »Sedem let skomina«. Izven in za podeželje. (Vstopnice so še v prodaji).
V nedeljo, 15. decembra popoldne bo v Drami uprizorjena Goljeva otroška igra »Jurček«. Za to predstavo veljajo tudi vstopnice kupljene za »Jurčka« 1. decembra. Ostale vstopnice so še v prodaji pri dnevnih blaginji in Operi.

ZAHVALA

Ob prerani nenadomestljivi izgubi naše predrage

DANICE RAPOTEC

so s tem zahvalujemo za iskreno in prisrčno sočustvovanje vsem, ki so jo spremlili na njeni zadnji poti. Iskrena hvala darovalcem vencev in cvetja, vasčanom iz Kozine, družbenim in političnim organizacijam občine Hrpelje, kolektivnu podjetju »Izola«, kolegicam v službi in drugim.

Zahvalujemo se pevskeemu zboru in godbi iz Očizle-Klanec ter vsem govornikom za prisrčne poslovilne besede ob grobu pokojnice.

Posebna zahvala zdravnikom dr. Kolencu in dr. Rapocu za njuno vsestransko pomoč ob hudi zavratni boleznii ter ostalemu osebju Koperske bolnišnice.

Kozina-Izola, 10. decembra 1957.

Zaljučoji: hčerka Sonja in ostalo sorodstvo.

»PREDAVANJA«

Društvo gradbenih inženjrov in tehnikov LRS in Slovensko geotičko društvo vabita na predavanje prof. ing. A. Hrovata »Nekaj slik z gradnje avtocest Ljubljana — Zagreb«. Predavanje bo danes, v sredo 11. decembra ob 17. uri v matematični predavalnici na Univerzi.

»KONCERTI«

Koncertna direkcija Slovenije prosti abonente modrega abonmaja, da opredijo kasno odpravo koncerta Bernarda Michelina v ponedeljek, 12. decembra. Umetnik je v Ljubljani tik pred koncertom resno boljel. Zato je odpadla celotna turneja v Jugoslaviji. Odpadli Michelinovi koncerti bo koncertna direkcija nadomestila s koncertom drugega koncertanta.

»GLEDALISCA«

DRAMA
Sreda 11. dec. ob 19.30: Linhart: »Ta veseli dan ali Matiček se šeni«. Abonma U. (Sedež, so še v prodaji).
Četrtek, 12. dec. ob 19.30: O'Neill: »Dolga dneva potovanje v noč«. Abonma T. (Sedež, so še v prodaji).
Petek, 13. dec. ob 19.30: Goodrich-Hackett: »Dnevnik Ana Frank«. Abonma Petek popoldanski. (Sedež, so še v prodaji).
Ob 19.30: O'Neill: »Dolga dneva potovanje v noč«. Abonma E. (Sedež, so še v prodaji).
Sobota, 14. dec. ob 19.30: Goodrich-Hackett: »Dnevnik Ana Frank«. Izven in za podeželje. (Vstopnice so še v prodaji).
Nedelja, 15. dec. ob 19.30: Gollis: »Jurček«. Mladinska predstava. Izven in za podeželje.
Ob 19.30: Axelrod: »Sedem let skomina«. Izven in za podeželje. (Vstopnice so še v prodaji).
V nedeljo, 15. decembra popoldne bo v Drami uprizorjena Goljeva otroška igra »Jurček«. Za to predstavo veljajo tudi vstopnice kupljene za »Jurčka« 1. decembra. Ostale vstopnice so še v prodaji pri dnevnih blaginji in Operi.

ZAHVALA

Ob prerani nenadomestljivi izgubi naše predrage

DANICE RAPOTEC

so s tem zahvalujemo za iskreno in prisrčno sočustvovanje vsem, ki so jo spremlili na njeni zadnji poti. Iskrena hvala darovalcem vencev in cvetja, vasčanom iz Kozine, družbenim in političnim organizacijam občine Hrpelje, kolektivnu podjetju »Izola«, kolegicam v službi in drugim.

Zahvalujemo se pevskeemu zboru in godbi iz Očizle-Klanec ter vsem govornikom za prisrčne poslovilne besede ob grobu pokojnice.

Posebna zahvala zdravnikom dr. Kolencu in dr. Rapocu za njuno vsestransko pomoč ob hudi zavratni boleznii ter ostalemu osebju Koperske bolnišnice.

Kozina-Izola, 10. decembra 1957.

Zaljučoji: hčerka Sonja in ostalo sorodstvo.

»PREDAVANJA«

Društvo gradbenih inženjrov in tehnikov LRS in Slovensko geotičko društvo vabita na predavanje prof. ing. A. Hrovata »Nekaj slik z gradnje avtocest Ljubljana — Zagreb«. Predavanje bo danes, v sredo 11. decembra ob 17. uri v matematični predavalnici na Univerzi.

»KONCERTI«

Koncertna direkcija Slovenije prosti abonente modrega abonmaja, da opredijo kasno odpravo koncerta Bernarda Michelina v ponedeljek, 12. decembra. Umetnik je v Ljubljani tik pred koncertom resno boljel. Zato je odpadla celotna turneja v Jugoslaviji. Odpadli Michelinovi koncerti bo koncertna direkcija nadomestila s koncertom drugega koncertanta.

»GLEDALISCA«

DRAMA
Sreda 11. dec. ob 19.30: Linhart: »Ta veseli dan ali Matiček se šeni«. Abonma U. (Sedež, so še v prodaji).
Četrtek, 12. dec. ob 19.30: O'Neill: »Dolga dneva potovanje v noč«. Abonma T. (Sedež, so še v prodaji).
Petek, 13. dec. ob 19.30: Goodrich-Hackett: »Dnevnik Ana Frank«. Abonma Petek popoldanski. (Sedež, so še v prodaji).
Ob 19.30: O'Neill: »Dolga dneva potovanje v noč«. Abonma E. (Sedež, so še v prodaji).
Sobota, 14. dec. ob 19.30: Goodrich-Hackett: »Dnevnik Ana Frank«. Izven in za podeželje. (Vstopnice so še v prodaji).
Nedelja, 15. dec. ob 19.30: Gollis: »Jurček«. Mladinska predstava. Izven in za podeželje.
Ob 19.30: Axelrod: »Sedem let skomina«. Izven in za podeželje. (Vstopnice so še v prodaji).
V nedeljo, 15. decembra popoldne bo v Drami uprizorjena Goljeva otroška igra »Jurček«. Za to predstavo veljajo tudi vstopnice kupljene za »Jurčka« 1. decembra. Ostale vstopnice so še v prodaji pri dnevnih blaginji in Operi.

ZAHVALA

Ob prerani nenadomestljivi izgubi naše predrage

DANICE RAPOTEC

so s tem zahvalujemo za iskreno in prisrčno sočustvovanje vsem, ki so jo spremlili na njeni zadnji poti. Iskrena hvala darovalcem vencev in cvetja, vasčanom iz Kozine, družbenim in političnim organizacijam občine Hrpelje, kolektivnu podjetju »Izola«, kolegicam v službi in drugim.

Zahvalujemo se pevskeemu zboru in godbi iz Očizle-Klanec ter vsem govornikom za prisrčne poslovilne besede ob grobu pokojnice.

Posebna zahvala zdravnikom dr. Kolencu in dr. Rapocu za njuno vsestransko pomoč ob hudi zavratni boleznii ter ostalemu osebju Koperske bolnišnice.

Kozina-Izola, 10. decembra 1957.

Zaljučoji: hčerka Sonja in ostalo sorodstvo.

»PREDAVANJA«

Društvo gradbenih inženjrov in tehnikov LRS in Slovensko geotičko društvo vabita na predavanje prof. ing. A. Hrovata »Nekaj slik z gradnje avtocest Ljubljana — Zagreb«. Predavanje bo danes, v sredo 11. decembra ob 17. uri v matematični predavalnici na Univerzi.

»KONCERTI«

Koncertna direkcija Slovenije prosti abonente modrega abonmaja, da opredijo kasno odpravo koncerta Bernarda Michelina v ponedeljek, 12. decembra. Umetnik je v Ljubljani tik pred koncertom resno boljel. Zato je odpadla celotna turneja v Jugoslaviji. Odpadli Michelinovi koncerti bo koncertna direkcija nadomestila s koncertom drugega koncertanta.

Čestitka

Slambergerjevemu atu za 77. rojstni dan iskreno čestitajo vsi sorodniki in znanci.

Koncertna poslovalnica Ljubljana:
»KONCERT SLOVENSKEGA OKTETA«
Nedelja, 15. dec. ob 17: v Sežani.
Nedelja, 15. dec. ob 20: v Il. Bistrica.
Vstopnice v predprodaji v Kopru na dan predstave od 10-12 in uro pred začetkom v gledališču, v Piranu pa v knjigarni »LIPA«.

Abonente prosimo, da se v tem mesecu poravnajo prvi in drugi obroki abonmaja. Obiskovalcem iz Portoroža je zagotovljen prevoz iz Pirana po predstavi z avtobusom Zakoda »Primorske prireditve« Koper.

VESTI IZ KRANJA
KINO
»STORZIC«: ameriški cinemascope barvni film »Richard Levjesrcin«. Predstavi ob 15.45, in 20.15.
»SVOBODA«: angleški film »Mali begunci«. Predstava ob 19.

Z BLEDA
KINO
Angleški film »Madeleine«.

Vesti z Jesenic in okolice
Od 6. dec. do 12. dec.: Zdravniško dežurno službo ima na Jesenicah dr. Stanka Rosenstein, Javorniška pot.

VESTI IZ TRBOVELJ
KINO
»DELAŠKI DOM«: slovenski film »Ne čakaj na maj«.
»SVOBODA TRBOVELJE II«: zaprti!

CELJSKE VESTI
SLOV. LJUDSKO GLEDALIŠČE CELJE
Sreda, 11. dec. ob 18: Platon: »Poslednji dnevi Sokrata«. III. srednješolski abonma.
Ob 20: »Dnevnik Ana Frank«. Gostovanje v Zabukovici, Grižah.
Petek, 13. dec. ob 19.30: Platon: »Poslednji dnevi Sokrata«. I. srednješolski abonma.
Sobota, 14. dec. ob 20: Gorke: »Sovražniki«. Sobotni abonma in izven.

»UNION«: ameriški barvni film »Dolina nasilja«.
»METROPOL«: amer. barvni film »Petorica iz ulice Barske«.

IZ ŽALCA
KINO
Ameriški film »Pesni zlatega zapada«.

MARIBORSKE VESTI
DEŽURNA LEKARNA
Sreda, 11. decembra, lekarna »Pri gradu«, Partizanska c. 1.
Četrtek, 12. decembra, lekarna »Studentca«, Gorška ul. 18.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE
Sreda, 11. dec. ob 19.30: Wolf: »Kotorski mornarji«. Red LMS-1.
Četrtek, 12. dec. ob 19.30: Puccini: »Madama Butterfly«. Premiera. Izven in za premierski abonma.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE MARIONETE
Levstikov (Sentiakobski) trg št. 3
Četrtek, 12. dec. ob 17: F. Milčinski: »Zvezdica Zaspanka«.
Sobota, 14. dec. ob 20.30: F. Bevič: »Lenuh Poležuh«. Za odrasle.
Nedelja, 15. dec. ob 11: V. Cinybulko-Dežman: »Igračka na cestah«. Ob 15: V. Cinybulko-Dežman: »Igračka na cestah«.

ROČNE LUTKE
Resljeva c. 24
Nedelja, 15. dec. ob 17: A. Papler: »Hudobni graščaki«.
Prodaja vstopnic od srede dalje vsak dan (razen nedelje) na upravi Resljeva c. 36, tel. 32-020 od 10-12 in pol ure pred začetkom vsake predstave pri gledališki blaginji.

»PRIMORSKE PRIREDITVE« KOPER
Gostovanje Mestnega gledališča Ljubljana:
»VEČER V ČITALNICI«
Sreda, 11. dec. ob 20: v Piranu.
Četrtek, 12. dec. ob 15: v Kopru za delegate okrajne skupščine Svoboda in prosvetnih društev in izven; ob 20: za red A in izven.
Petek, 13. dec. ob 15: v Kopru mladinski abonma in izven; ob 20: v Kopru za red B in izven.

Folklorna skupina gihonemih Ljubljana:
»VEČER FOLKLORE«
Sobota, 14. dec. ob 18 in 20: v Kopru.
Nedelja, 15. dec. ob 20: v Piranu.
Nedelja, 15. dec. ob 18: v Izoli.

IZ PTUJA
GLEDALISCE PTUJ
Sreda, 11. dec. ob 20: premiera prvot v Sloveniji: »Veja v vetru«, avtor Kole Sašula.
KINO
Ameriški film »Angel ali demon«. Predstave ob 18, 18 in 20.

IZ ROGAŠKE SLATICE
KINO
Ameriški film »Kleopatra«.

IZ MURSKÉ SOBOTE
KINO
Ameriški film »Dekle z dežele«.

ZAVODI RR — NIS
razpisujejo natečaj za

komercialnega direktorja

POGOJI: ekonomska fakulteta s 5-letno prakso ali srednja ekonomska šola z 10-letno prakso na vodilnem mestu. Plača po tarifnem pravilniku, stanovanje zagotovljeno.

S 30 dinarji kolkovane prošnje z obširnimi življenjepisom je treba poslati najkasneje do 31. decembra 1957 na naslov:

3861
ZAVODI RR — NIS

»Plastika« Industrija za predelavo plastičnih mas • Zemun, Kej oslobodjenja 19

ho sklepal pogodbe

za proizvodnjo predmetov za potrebe industrije v letu 1958 v času od 15. do 20. decembra, za potrebe veletrgovine predmetov široke potrošnje pa v času od 20. do 25. decembra 1957.

Zainteresirana podjetja naj svoje potrebe prijavijo pisмено pred sklepanjem pogodb, k sklepanju pogodb pa naj pošljejo svoje pooblaščenice predstavnike.

Obveščamo vse zainteresirane, da je podjetje zaradi razširjenih kapacitet letos sposobno ugoditi vsem potrebam potrošnikov, tako glede predmetov široke potrošnje, kakor tudi glede predmetov industrije plastičnih mas.

3851

RADIO LJUBLJANA

Spored za sredo, 11. decembra
Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00, 22.55.

5.00-6.00 Dobro jutro! (pisan glasbeni spored) — 6.30-6.40 Reklame — 6.40-6.45 Naš jeditnik — 8.05 Pisana paleta (spored operne in solistične glasbe) — 9.00 Prof. dr. Mirko Rupel: jezikovni pogovori (ponovitev) — 9.15 30 minut za ljubitelje narodnih in domačih napevov — Igrajo in pojo: Vaski kvintet s solisti, Sturje fantje, kvintet »Niko Stritoč« in kvartet bratov Avsenik — 9.45 Plesne melodije iz znanih operet — 10.10 Simfonični plesi — 11.00 S pesmijo po svetu — 11.35 Radijska šola za višjo stopnjo (ponovitev) — Tone Sojar: Martin Krpan — 12.05 Mali koncert solistične glasbe — 12.30 Kmetijski nasveti — Ing. Dušan Milčinek: Zakaj urejamo kmečke gozdove — 12.40 Igra Mariborski instrumentalni ansambel — 13.15 Pesni in plesi jugoslovanskih narodov — 14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo (ponovitev) — 14.15 Franz Schubert: 2 impromptuja za klavir — 14.30 Glasba narodov sveta — Pesmi in plesi iz Kambodje — 18.50 Razgovori o mednarodnih vprašanjih — 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame — 19.30 Radijski dnevnik — 20.00 Stanislav Moniuszko: Halka, opera v štirih dej. — 22.15 Trije domači ansambli — 22.35 »Srečanje v Monakovem« (Caterina Valente in Sy Oliver s svojim orkestrom)

II. program
14.00 Odlomki iz simfonij in koncertov — 15.10 Ljubljanska kronika in obvestila — 15.25-16.00 Zabavna glasba — 22.15-23.00 Nočni komorni koncert.

TELEVIZIJA
Spored za sredo, 11. decembra
18.00 Mladinska oddaja (Prenos spored RTV Zagreb) — 20.00 TV dnevnik — 20.15 Dokumentarni film — 20.35 Partizanski roman 1957 (Razgovor s pisatelji Mimi Malenškova, Benom Zupančičem, Manico Lobitkovicom, Ivanom Bratkom in Vasjo Ocvirkom) — 21.00 (prenos sporeda RAI) — 21.00 Prijatelji živali — 21.45 Solo-glasbeni variete — 22.30 Tiskovna konferenca.

DROBNI OGLASI
MAJHNO PEC (gašperček) in otroško posteljico (do 10 let), ugodno prodam. P. M., Savsko naselje, blok VI. (Zel.), stopnišče 2, priščitje — 107.

ZENSKO KOLO, novo, italijanska, prodam. Aljančič, Trubarjeva c. 24/II. 4047

SPREJMEMO VAJENCA za avtomobilno stroko. Obrtno podjetje »Avtoservis«, Jesenice. J 2096

PRODAMO STRUŽNICO znamke »Donau-Werke«. Obrtno podjetje »Avtoservis«, Jesenice.

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

Vodikove eksplozije na soncu

Velikanski oblak je dosegel višino nekaj tisoč kilometrov

Zvezdoslovci abastukanske opazovalnice v Gruziji so s posebnimi teleskopi opazili vodi-

Norman Wisdom, trenutno prvi angleški komik, igra v filmu »Moja sreča« kar dvoje vlog, in sicer mladega prižigalca luči in njegovega očeta (spodaj). Zvrsti se kopica značilno angleških humorističnih prizorov od stav na konjskih dirkah do ljubezni, navsezadnje pa se znajde mladi svetilničar pred svojim osivelim očetom, ki ves čas zasleduje svojega pustolovskega sina.

TRAGEDIJA V VIDMU

V bližini italijanskega Vidma je 56-letna ciganka Marisa Levak, mati petih otrok, v duševni zmedenosti vrgla v vodo svoji dve hčerki, ker — tako je povedala kasneje — ni mogla gledati, da bi njena otroka trpela lakoto in zimo.

Marisin mož Bruno, po poklicu kotlar, je sedel tisti večer po delu v gostilni in igral karte. Marisa je medtem v ciganskem vozu, kjer je stanovala družina, praznično oblekla najprej dveinpolletno Mario-Danielo, nato pa še petletno Paolo in jima rekla, da bodo šle na sprehod. Deklici sta se razveselili in sta prav radi šli z materjo.

Ko so prišle na breg globokega kanala, se je žena ustavila, poljubila hčerki in ju obe zvezala z ruto. Starejša se je ustrašila in je vprašala mater: »Mamica, čemu si me zvezala?«

To so bile med vso tragedijo edine izgovorjene besede. Marisa je potem vrgla hčerki v motno vodo. Njuni trupelci, ki sta bili že vedno zvezani, so kasneje našli poldrugi kilometer niže ob vodi.

Zena je potem šla v krčmo, kjer je sedel njen mož, vstopila in pri vratih zavpila: »Ubila sem svoji dve hčerki, pokličite policijo!«

Laboratorij na cesti

V Stuttgartu so namestili na kamion laboratorij za proučevanje cest. Aparatura tehta dve toni in se premika po 5 km dolgi poskusni cesti. Geofoni, stetoskopi in razni drugi aparati zbirajo podatke o pojavih v cestni strukturi pri različnih obtežitvah in različni hitrosti. Glede na te podatke izbirajo strokovnjaki najprimernejše gradivo za bodoče ceste.

kove eksplozije na soncu. Bile so tako močne, da je oblak tega plina, ki se je sprostil v sončnem središču, dosegel v petih ali šestih urah višino več sto tisoč kilometrov.

Zdaj je sonce na stopnji maksimalne dejavnosti v svojem enajstletnem ciklusu, na njegovi površini in v »ozračju« se vrstijo hude eksplozije velikanskih gmot ultravioletnih žarkov in izbruhov električno nabitih delcev sončne snovi na različne procese na Zemlji. Proučevanje teh pojavov sodi v okvir mednarodnega geofizikalnega leta.

Abastukanska opazovalnica je ena največjih zvezdarn v Sovjetski zvezi. V minulih nekaj letih so znanstveniki v tej zvezdarni odkrili novo zvezdo in kakih 10 manjših planetov. Razen tega so izpopolnili novo »fotoelektrično« metodo za proučevanje sprememb v sijaju zvezd. Po novi spektralni metodi so določili razdalje nekaj tisoč zvezd, sestavili pa so tudi kataloge značilnih barv zvezd, kar naj bi pripomoglo k nadaljnjemu proučevanju razširjenosti galaktičnih snovi v medzvezdnem prostoru.

Drobne ZANIMIVOSTI

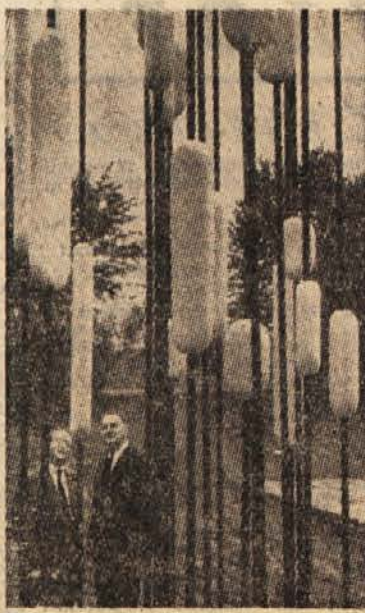
PETROLEJ IN KINO
V neki pariški filmski dvorani so pred dnevi pokazali film o Sahari. V dokaz, da so v tej afriški puščavi zares našli naftna ležišča, je dobil vsak obiskovalec pri blagajni hkrati z vstopnico tudi stekleničico saharjske nafte.

BOGASTVO V BLAGAJNI
Dediči umrlega maharadža Kapurthale so odprli jekleno blagajno ki jo je imel pokojni maharadža v enem izmed pariških hotelov. Zraven 70.000 dolarjev in 100.000 frankov v gotovini so našli kopico draguljev v skupni vrednosti nad milijardo francoskih frankov. Takšne dragulje je jemal maharadža s seboj na potovanja, da jih je dajal ženam raznih političnih osebnosti.

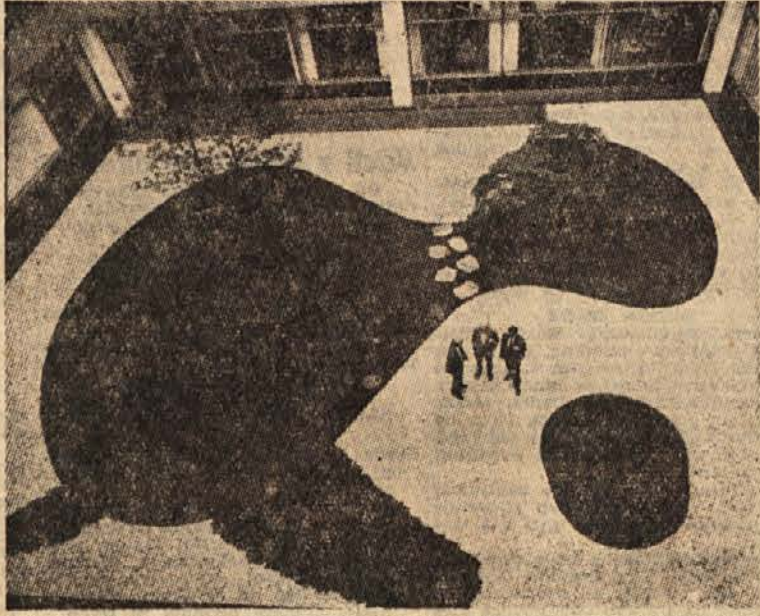
TEODOR, NE ADOLF
Rimski župan Tupini je imel med nekim obiskom nagovor, v katerem je med drugim dejal, da se v Rimu tudi predsednik zahodnonemške republike Heuss. Navzoči so ostali ob tem imenu povsem hladni, kakor da bi jih obrizgala prha, ker je župan spregovoril z zvišanim glasom: »... in tako z veseljem pozdravljamo nemškega predsednika Adolfa Heussa!«

NAJVEČJE ČRNSKO MESTO
V minulih treh desetletjih se je v New Yorku potrojilo število črnega prebivalstva, medtem ko se je število belcev v istem obdobju nekoliko znižalo. New York je zdaj že največje črnsko mesto na svetu.

SPET »MODRI ANGEL«
V Berlinu snemajo film »Modri angel«, ki so ga v prvi verziji posneli že pred vojno z Marlene Dietrich v glavni vlogi. To pot bosta glavna igralca v filmu, posnetem po Heinricha Manna noveli »Professor Uratit«, Marilyn Monroe in Curd Jürgens.

Okoli 400 severnoameriških arhitektov se je pred kratkim zbralo v Bloomfieldu, kjer so razpravljali o bodočem razvoju ameriških mest in o urbanističnih načrtih za nova naselja. Večinoma so se zavzemali za strnjene gradnje v obliki velikih stanovanjskih blokov z zelenimi nasadi vmes. Eden naših posnetkov kaže moderno oblikovan zeleni nasad na dvorišču novega stanovanjskega bloka, na drugem (manjšem) pa vidite jekleno-plastično imitacijo močvirne rastline, ki naj bi stanovančcem sredi zelenega nasada pričarala občutek osvežujoče vlage in izpopolnila zeleno panoramo.

Zbirke starih instrumentov

Londonski lastnik ladij Billmeir je podaril znanstvenozgodovinskemu muzeju v Oxfordu pomembno zbirko 280 starih tehničnih instrumentov. Med njimi je 50 starinskih astrobalov, in sicer 18 zahodnega ter 32 vzhodnega izvora, dalje sončne ure, globusi, kompasi in teleskopi. Po splošnih ocenah je to najlepša zbirka te vrste na svetu.

Bojevite mule

V Indiji redijo posebne bele mule, ki so znane kot zelo bojevite živali. Vsako leto prirajejo z mulami voje prav kot Spanci z bikli. V New Delhiju sklepajo ljudje velike stave, v določenem letnem dnevu se vrstijo boji mul, petelinji boji in konjske dirke.

Novo o revmatizmu

Revmatizem, najpogostejši vzrok za izostanke z dela, je treba premagati, so sklenili člani britanskega sveta za boj proti revmatizmu v Londonu. Predstavniki tega sveta Copeman je dejal, da bo vse lažje primere te bolezni mogoče premagati že v prihodnjih nekaj letih. Zdaj so Britanci uvedli 10-letni program poskusov, v tem času pa bodo močno razširili raziskovalno delo na tem področju.

Mišji rep kot vstopnica

Kinematografske dvorane na Filipinih so zdaj polne gledalcev. Namesto denarja je v filmskih blagajnah kopica mišjih repov. Razen za denar lahko namreč gledalec dobi vstopnico za mišji rep. S tem sklepom je zagotovljen uspeh zatiranju miši, ki so postale že prava nadloga v filipinskem gospodarstvu.

Nov nebotičnik

V New Yorku so dogradili nov nebotičnik, ki zavzema cel blok ob Peti Aveniji. V njem je 38 nadstropij, v glavnem za poslovne prostore. Za razliko od drugih nebotičnikov je ta zelo mehanski. Tako ima na primer elektronska dvigala, klimatične naprave, ki delujejo brez popravila leto dni in prelične stene, ki dvorane spreminjajo v sobe itd.

600 PRIMEROV URANSKE MRZLICE

Na dveh področjih lahko iščejo amaterji uranovo rudo ki je je v Franciji baje dovolj

- Teden za tednom se odpravljaja množica francoskih amaterjev s posebnimi aparati na lov za srečo. Morda jim bo uspelo, da bodo kar čez noč milijonarji. Francija je zajela uranska mrzlica.

Kakor je znano, ni tako lahko najti »zlato žilo«. Prvi srečniki so jo našli v Franciji pred kakima dvema letoma. Štirje amaterski raziskovalci so odkrili bogata ležišča uranove rude, nato pa se jim je pridružilo še kakih 50 iskalcev sreče v podobni urana. Francija ima bogata ležišča

uranove rude. Nedavno so začeli izkoriščati rudnik v dolini Dordogne. Skoraj vse francosko ozemlje od severa na jug in od vzhoda na zahod vsebuje uran, iz praktičnih razlogov pa za sedaj izkoriščajo le največja, oziroma najbolj dostopna ležišča. Država je že prej vložila v raziskave 20 milijard, tej vsoti pa jih je nedavno dodala še 60 in s tem sredstvi bo Francija razen vlog številnih zasebnih podjetij leta 1960 v proizvodnji urana četrta država na svetu, takoj za Kanado, ZDA in Južno Afriko. Zdaj je že presegla proizvodnjo urana v Belgijskem Kongu.

Letos so v treh velikih tovarnah predelali 300.000 ton atomske rude, prihodnje leto je bodo Francozi nakopali milijon, leta 1970 pa že tri milijone ton. S tem bodo — tako pravijo na uradnih mestih — zagotovili dovolj goriva za tri velike električne centrale v ladjah na jedrski pogon in za proizvodnjo uranskih ali plutonijskih bomb.

Medtem ko posebne skupine komisariatov za atomsko energijo

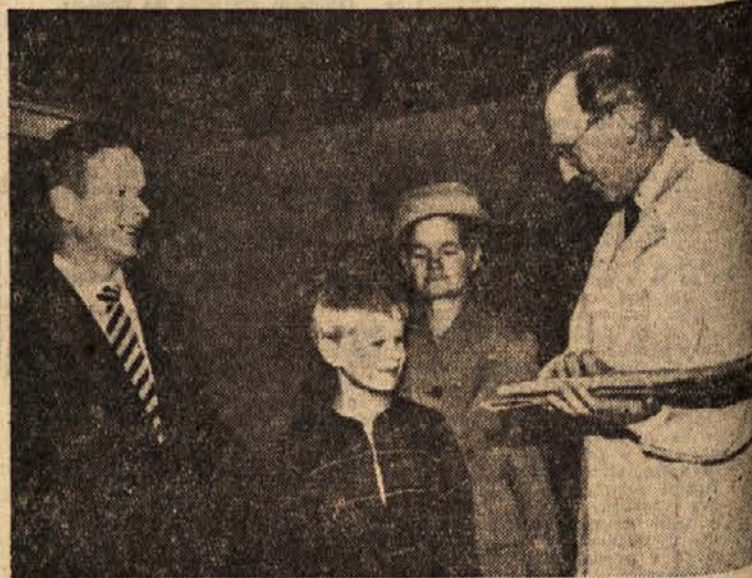
sistematično in vztrajno preiskujejo domačo deželo in francoske čezmorske pokrajine, lahko že od leta 1954 poskuša na lastno pest srečo sleherni francoski amater. Če kaj najde, lahko tisto tudi izkorišča, seveda če ima dovolj kapitala. V pokrajinskih uradnih je vpisanih 600 »resnih« raziskovalcev, ki so se prijavili tudi pri komisiji za atomsko energijo. Med njimi je precej nedeljskih amaterjev, ki opravljajo sicer druge poklice, so pa tudi taki, ki so opustili dosedanje delo in vse vrgli na »uransko« karto.

Pred kratkim so amaterji odkrili v Bretagni okoli 100 krajev, kjer se skrivajo znatne količine uranove rude ki jo bodo že v bližnji prihodnosti začeli izkoriščati. Kubični kilometer navadnega granita vsebuje v Bretagni 10.000 ton urana, torej skoraj toliko, kot znaša zdaj vsa svetovna proizvodnja te vrstine. Privatni raziskovalci imajo za sedaj proste roke le v dveh pokrajinah, in sicer v Bretagni in v delu Normandije ter južno od Centralnega pogorja. Preden bo komisija za atomsko energijo razširila dovoljenje na vse francosko ozemlje, hoče videti rezultate v teh dveh pokrajinah. Komisija je pripravila elaborate, ki jih lahko vsakdo vidi in potem na določenem kraju dalje išče.

Naj se zdi vse to še tako preprosto, večina državljanov vendarle ne more preizkušati svoje »uranske sreče«, ker jim primanjkuje kapitala. Spričo malenkostnega upanja so začetni stroški visoki. Geigerjev števec stane vsaj 35.000 frankov, bolje pa se dela z občutljivejšim aparatom, imenovanim sintilomar, toda ta je občutno dražji. Za sedaj imajo francoski amaterski raziskovalci okoli 400 Geigerjevih števcov in blizu sto sintilomarov.

Četrta Chessmanova knjiga

Chessman, ki se doslej kot edini Američan že devet let uspešno brani izvršitve smrtnih kazni, je napisal v zaporu St. Quentin že četrto roman. Za razliko od poprejšnjih romanov, ki jih je moral iz zapora pretihotapiti v roke založniku, se je Chessman to pot obrnil na višje sodišče in prosil, naj mu dovolijo poslati rokopis iz zapora. Sodišče je 37-letnemu obsojencu dovolilo tiskati novi roman z naslovom »Otroka so prozlasili za ubilca«.

Nesreča se je pripetila letos avgusta. Desetletni Finco Yrjö je dobil v roke sosedovo puško. Nabita je bila in se je sprožila. Kroglja je obličala v dečkovo srce. V bolnišnici so jo skušali odstraniti, pa jim ni uspelo. Dečka so z letalom prepeljali v Stockholm, kjer je prof. Crafoord dvakrat poskusil z operacijo, pa mu je krogla zdrsnila iz klešč. Čeprav je kdaj pa kdaj zašla v žilo odvodnično, so jo pri tretjem poskusu le odstranili. Švedsi so pripravili nabiralno akcijo — zbrali so 30.000 kron — in dečkovo očetu pomagali do nove eksistence, ker je bil prodal posestvo, samo da bi imel dovolj sredstev za svojega sina. — Posnetek kaže dečka, njegovo mater in očeta, ki so prof. Crafoordu v zahvalo podarili lep mozaik.

Za dobro voljo

NERESNIČNA NOVICA

Nekega dne so listi pomotoma objavili, da je Mark Twain, sloviti ameriški humorist, nenadoma umrl. Na telefonsko vprašanje nekega radovednega, ali je to resnica, je Twain takole odgovoril:

»Novica o moji smrti je močno pretirana.«

ZOB ZA ZOB

Nemški kancler Bismarck je po delu počival. Stal je pri odprtem oknu svojega kabineta in dve uri gledal nekega zidarja, ki je kar naprej sedel. Bismarck je pomislil: »Tak lenuh! Ko bi le vedel, kdo ga plačuje in od česa ta človek živi!«

Cez kakih deset minut je Bismarckov stražar pripeljal uklenjenega zidarja.

»Čemu si ga pripeljal?« je vprašal Bismarck.

»Ekselencija, gledal je v vaše okno in rekel: Oh, ljudje glejte,«

kako dolgo že stoji tisti lenuh tam pri oknu in ne migne s prstom! Ko bi le vedel, kdo ga plačuje, ko pa lenuhari in ves dan gleda skozi okno.«

»Natakar, skodelica je počena! — Zdaj vsaj vidite, kako močna je naša kava!«